

tésén is átmászva, az utcára menekült. Útközben elveszített egy kis kulcscsomót. Amikor hazament, a pisztolyt és a kést megmosta, a kést a helyére tette, a pisztolyt pedig a kert sarkába elásta. Mivel az istállóban szokott aludni, távollétét szülei észre sem vették. Szüleit tervéről sem értesítette és később sem mondott nekik az esetről semmit.

A gyanúsított előadta még, hogy a cipőfolt és a lábnyom-öntvény összehasonlítása nagy hatással volt rá. Az volt az érzése, hogy mi már mindent tudunk, ezért nem is tagadott.

EGY EGYSZERŰ NYOMOZÁS BONYODALMAI.

Beküldte: *Ligeti Alajos* alhadnagy.
(1933.)

1913. évben Nagytópolyán voltam őrsparancsnok. Október első napjainak valamelyikén reggel, Királyfalva község jegyzője távbeszélőn értesített, hogy Gruits Zsárkó jómódú gazdálkodó fiatal feleségét agyonlőve találták. A jegyző annak a gyanújának adott kifejezést, hogy öngyilkosság foroghat fenn, mert az elhalt igen rossz családi életet élt. Férje féltékenykedett rá, ezért állandó volt közöttük a perpatvar. A jegyzővel közöltem, hogy azonnal útbaindulok, egyben megkértem, hogy a helyszínt községi közegekkel azonnal zárassa le és addig, míg oda nem érkezem, ne bocsássonak oda senkit. Ezután másodmagammal felszereltem és elindultam a 4 km távolságra fekvő Királyfalvára.

A helyszínére érve, a községi jegyző, községi bíró és orvos jelenlétében megtartottam a helyszíni szemlét. Megállapítottam, hogy a halott Gruits Zsárkó jómódú gazdálkodó, 23 éves, gyermektelen felesége. A férj az egész háznéppel együtt még 5 óra tájban kiment a mezőre dolgozni s az elhalt a jóságok és a háztartási teendők ellátására egyedül maradt otthon. A lakóház hosszú, nagy telken, homlokzattal az utcára épült. Három egymásba nyíló szobából, mellékhelyiségekből és a végén nagyobb közös ló- és szarvasmarhaistállóból állott. Az istállóba két fejőstehen volt bekötve. A tehenek megetetve feküdtek, jeléül annak, hogy az otthon maradt háziasszony a kora reggeli órákban a teheneket megetette, tehát akkor még élt.

Az istálló udvarra nyíló ajtajának küszöbén feküdt a hulla hason, kezeit maga alá húzva, fejfelé kint az

udvaron, dolgozóruhába öltözve. Alatta friss vértócsa volt, mely szintén azt bizonyította, hogy a halál még csak nemrég következhetett be. A hulla körül a tettesre utaló támpontot vagy bizonyítékot nem találtunk. Minthogy most már nem kellett attól tartani, hogy a cselekmény elkövetésével összefüggő esetleges elváltozásokat semmisítünk meg, a hullát óvatosan oldalt fordítva, a jelenvolt orvossal megvizsgáltattam. A mellkason két lött sebhelyet fedeztünk fel. A sebhelyek körül pörkölődést, füstnyomokat, a bőrben el nem égett löporszemcséket nem fedeztünk fel, ami mellett tanuskodott, hogy a lövések nem közvetlen közelből történtek. A fegyver, melyből a lövéseket tették, a helyszínen nem volt feltalálható. A hullát 6 óra tájban a község kanásza fedezte fel, aki belépett a házba utánanézni, hogy a csűrhével kijáró sertéseket többszöri ostordurrogatása dacára, miért nem bocsátották ki. A bűncselekmény elkövetési ideje ezek szerint 5 és 6 óra közötti időre, inkább 6 órához közeli időpontra volt tehető.

A lakásban a legnagyobb rend uralkodott semmi sem hiányzott és semmi sem mutatott arra, hogy ott idegen megfordult volna.

A helyszíni állapotról helyszinleírást és helyszíni vázlatot készítettem. Ezután az eset fölött gondolkozni kezdtem. Az eddigi adatokat mérlegelve, arra a meggyőződésre jutottam, hogy öngyilkosságról szó sem lehet, a cselekményt idegen kéz követte el. Az a tény, hogy a tettes semmit sem vitt el magával, megengedte a rablásnak, mint indítóoknak kizárását, így a cselekmény rúgóját valami egyéb érdeken, bosszúban, esetleg szerelmi féltékenységekben kellett valószínűsítenem.

A hullának és a helyszínnel változatlan állapotban való megőrzését — járőr hiányában — két községi közegre bízam, majd a község házára mentem és onnan a temesvári kir. ügyészségnek távbeszélőn jelentést tettem. A kir. ügyész közölte, hogy a bizottság

csak másnap fog kiszállni és egyben felhívott, hogy a nyomozást addig folytassam. Ezután az őrsről távbeszélőn másik, két főből álló járőrt rendeltem ki a helyszínre, mert a nyomozáshoz egy járőrt nem tartottam elegendőnek.

A helyszíni adatok nem nyújtottak olyan támpontot, melyből határozott személy tettességére lehetett volna következtetni. Egy lehetőség kínálkozott. A gyilkosság nappal történt, így feltételeztem, hogy a szomszédok vagy környékbeliek a bűncselekménnyel kapcsolatosan valamit észlelhettek, láthattak, a lövéseket hallhatták. Két főből álló járőrt a szomszédok között megejtendő erre vonatkozó puhatolással bízam meg, magam pedig a mezőről időközben hazatért férj és a hozzátartozók kikérdezéséhez fogtam. A kikérdezés nem járt eredménnyel. A férj és a többi hozzátartozók odanyilatkoztak, hogy a legszebb családi egyetértésben éltek, fogalmuk sincs, hogy elhalt halála kinek állhatott érdekében. Ekkor visszagondoltam a jegyző állítására és úgy láttam, hogy bemondásuk nem fedheti a valótágot. A nyomozás súlypontját ezért az áldozat magánviszonyainak, multjának felderítésére helyeztem. Elhatároztam, hogy multját egészen leánykoráig visszamenőleg részletesen felderítem, hátha ilyen módon megszerezhetem a nyomozás további folytatásához szükséges kiindulópontot.

Az elhalt fiatalasszony csak pár évvel azelőtt ment férjhez, odavaló nő volt és így feltételeztem, hogy leánykori életviszonyai barátnői előtt még élénk emlékezésben élnek. Ismerőseinél tapogatódzva, egykori barátnői után puhatoltam és ezek egyikének sikerült a bizalmába férkőznöm. Négyszemközt beszélve, bizalmas dolgokra tereltem a szót. Először nehezen ment, nem akart nyilatkozni, de miután ígéretet tettem, hogy közléseit minden körülmények között titokban fogom tartani, beszélni kezdett. Elmondta, hogy a meggyilkolt meghitt leánykori barátnője volt és mint ilyen,

öt magándolgaiba teljesen beavatta. Tudta, hogy barát-nője Vojnity Száva jómódú gazdalegénnyel leánykorában hosszú időn keresztül szerelmi viszonyt folytatott. Szívesebben ment volna hozzá férjhez, de rokonsága közbevetette magát és így lett akarata ellenére jelenlegi férjének a felesége. Vojnity azonban nem tudta elfelejteni. Állandóan utána járt és szerelmével ostromolta annak dacára, hogy az elhalt mindenáron szakítani akart vele és ezt tudomására is hozta. Férje ezt nyilvánvalóan megsejtette, mert a feleségét állandóan szemrehányásokkal illette, minek következtében családi békességük csakhamar megrendült. Az elhalt neki állandóan panaszkodott és kérte a tanácsát, hogy mit tegyen. Ő azt tanácsolta neki, hogy Vojnityot igyekezzék kerülni és ragaszkodjék a férjéhez.

Ezen adatok birtokában, gondolatokba merülve haladtam a községháza felé. Útközben találkoztam a kiküldött járőrömmel, mely jelentette, hogy parancsomhoz képest, az esetre nézve, többeket kikérdezett, de senki sem tudott érdemlegeset mondani. A lövéseket nem hallották. Csupán az egyik szomszédasszony mondott annyit, hogy 6 óra tájban az udvaráról látta Vojnity Szávát, amint az a szemközt levő kocsmából kijött és lakása irányába távozott.

A helyzet ezzel tisztázódni kezdett. Úgy láttam, hogy Vojnity személye és a bűncselekmény között összefüggés lehet. Vojnitynál fel lehetett találni az indítóokot, ezenkívül a kritikus időben a helyszín környékén való megfordulása is gyanússá tette. Nyílt fel lépésre ez természetesen még nem volt elég indok, de annak nem volt semmi akadálya, hogy Vojnityot egyelőre, mint tanut kikérdezzem. Egy községi közeget lakására küldtem, aki azzal a hírrel tért vissza, hogy Vojnity nem jelenhet meg, mert ágyban fekvő beteg és beszélni sem tud. Ezt a körülményt közöltem a jegyzővel, aki meglepődve csak annyit mondott: „Csodálkozom, tegnap este találkoztam vele, ép és egészséges

volt”. Most már úgy láttam, hogy a nyomozás helyes irányba terelődött. Vojnity betegsége nem lehetett tiszta dolog, ezért a jegyző, községi bíró és az orvos társaságában a járőr Vojnity lakására sietett.

Vojnityot ágyban fekvé találtuk. Nyugtalanul hánykolódott, lehelletén erős szeszszagot lehetett érezni. A hozzáintézett kérdésekre nem adott feleletet. Ezt látva, az orvost megkértem, hogy vizsgálja meg. Mialatt az orvos a vizsgálattal foglalkozott, én a községi bíróval egy külön szobában Vojnity hozzátartozóit kérdeztem ki. A bemondásokból megállapítottam, hogy Vojnity aznap 4 óra tájban ismeretlen okból eltávozott hazulról, 6 óra körül visszatért, kiment a kertbe, ahonnan jó negyedóra múlva feltűnően sápadtan jött be a szobába, levetkőzött és lefeküdt. Arra a kérdésre, hogy Vojnitynak van-e pisztolya, habozás nélkül igennel felelték és egyesek indultak is, hogy a pisztolyt megszokott helyéről elhozzák. A pisztolyt azonban nem találták a helyén. Most már magam fogtam hozzá a pisztoly felkutatásához. Elsősorban a kertben néztem szét, mert nyilvánvalónak mutatkozott, hogy Vojnity a pisztolyt ott rejtette el, amidőn lefekvés előtt a kertben tartózkodott. A kertben egyéb nem volt, mint egy boglya szalma, a talajt pedig több bokor tök indái borították, rajtuk néhány sütnivaló nagy tökkel. A kertnek minden zegét-zugát felkutatam, a szalmát széthányattam, a tökindákat felemelgettem, de a keresett pisztolyt nem találtam.

Már kezdtem beletörődni, hogy a kutatás eredménytelen marad, ki is jöttem a kertből, amidőn újabb gondolatom támadt. Visszatértem és most már egyenként felemelgettem a tököket, azokat a legaprólékosabban megvizsgálva. Néhány tök eredménytelen átvizsgálása után az egyik tökön alig észrevehető, négyszög alakú vágás körvonalait fedeztem fel, meg volt lékelve. A visszahelyezett szeletet kiemeltem és ekkor megpillantottam a tök belsejében a forgópisztolyt.

A pisztolyban hat töltény volt, melyekből kettő ki volt löve.

A tárgyi bizonyíték kézrekerítése kétségtelenné tette, hogy Vojnity Száva a tettes. Ezt a gyanút hozzátartozói is megerősítették azzal, hogy a pisztolyt az ő tulajdonaként ismerték fel. A pisztolyt magamhoz vettem, majd a gyanúsított szobájában a reám várakozó jegyzőhöz és orvoshoz visszatérve, a beteg állapota felől érdeklődtem. Az orvos odanyilatkozott, hogy Vojnity beteg ugyan, de egyelőre nem tudja megállapítani, hogy mi baja van. Lehet, hogy csak ittas. Kértem az orvost, hogy a beteget arra vonatkozólag vizsgálja meg, hogy betegsége az elszállítást megengedi-e. Közöltem az orvossal, hogy Vojnityot, amennyiben szállítható, el fogom szállíttatni, mert súlyos bűncselekmény gyanúja terheli és így hozzátartozói körében való őrzése, elővigyázati szempontból, nem kívánatos. Ha elszállítása nem volna lehetséges, akkor kénytelen lennék a további intézkedésig helyben őriztetni. Az orvos nevezettet újból vizsgálat alá vette és azután kijelentette, hogy betegsége az elszállítást nem akadályozza. Erre a községi bíró útján előfogatot kerítettem, gyanúsítottat szalmazsákjával, párnáival és dunnájával együtt két községi közzel a kocsira tettem és a község házához szállíttattam. Ott a községi fogdában helyeztem el, a fogdaajtóhoz pedig a járőr egyik tagját őrzésére rendeltem, meghagyva, hogy a foglyot állandóan kísérje szemmel. Az volt a feltevésem, hogy ha ittas, kijózanodik, ha pedig a betegségét csak színleli, valamiképpen elárulja magát, ami az őrző csendőr figyelmét nem fogja elkerülni.

Ezután az időt nem töltöttem tétlenül, hanem tovább nyomozva, hozzátartozóit újból kikérdeztem. A kikérdezettek az esetre vonatkozólag semmi pozitív adatot nem tudtak előadni, azonban egy félliteres üveget mutattak fel, melyet eltávozásunk után az udvar egyik sarkában találtak. Az üveg tiszta állapota és a

benne volt néhány csepp rum a mellett látszott bizonyítani, hogy azt még aznap használták és így annak az esettel kapcsolatban valamilyen szerepe lehet. Ezt a kérdést tisztázandó felkerestem a kocsmáros, akinek kocsmájából Vojnityot az egyik tanu a kritikus időben kijönni látta. A kocsmáros az üveget felismerte és előadta, hogy abba Vojnity aznap a kora reggeli órákban félliter rumot vásárolt. A rumot Vojnity zsebetette és eltávozott.

15 óra tájban visszatértem a község házára, ahol a községi bíróval bementem a fogdába. Midőn a dunnát felemeltem, legnagyobb meglepetésemre azt láttam, hogy a fogoly meghalt. Ezt távbeszélőn azonnal bejelentettem járásparancsnokomnak. A halál híre futótűzként terjedt el a községben. Alig telt bele félóra, az elhalt kiterjedt rokonsága tömegesen keresett fel a község házában és arra kért, hogy görögkeleti vallásuk szokásai szerint engedjem meg, hogy az elhalt feje fölé égő gyertyát helyezhessenek. Kérelmüket, természetesen, nem teljesíthettem, mert a hullát változatlan állapotban kellett megőriznünk, az tehát a bizottság megérkeztéig mintegy felravatalozni nem volt szabad. Erről jóindulatú hangon felvilágosítottam az egybegyűlteket. Látszólag megnyugodva távoztak, de csakhamar különböző irányokból kisebb-nagyobb csoportokba verődve visszatértek és a község háza előtt gyülekezni kezdtek. Többen égő gyertyát tartottak a kezükben, egyesek a község háza ablaka előtt letérdelve imádkoztak. A hozzátartozókhoz számos kíváncsi csatlakozott s midőn már egész tömeg gyűlt össze, egyesek kihívó hangon követelni kezdték, hogy vagy eresszem be őket a hullához, vagy a hullát adjam ki nekik. Mivel kérésüknek nem tehettem eleget, a tömegből „Be kell menni és ki kell hozni a hullát, mit kérdezzük, szép szóval úgy sem adják ki, mert biztosan agyonütötték!” és ehhez hasonló fenyegető kijelentések kezdtek elhangzani. Erre megkértem a községi jegy-

zöt, hogy törvényes álláspontomat ismertesse az emberekkel, szólítsa fel őket, hogy oszoljanak szét, ne engedjék magukat törvénytelen cselekedetekre ragadtatni és várják meg nyugodtan a bírói kiszállást. A jegyző tekintélyének teljes latbavetésével igyekezett a tömeget megnyugtatni. A tömeg a hozzáintézett beszédet nyugodtan meghallgatta, a szétoszlásra vonatkozó felszólításnak azonban nem tett eleget, mozdulatlanul helyén maradt, sőt egyre gyarapodott.

A fenyegető veszélyt látva, az U-alakban épült, igen jó hátvédet nyújtó községháza kapuját bezáratam és egyidejűleg a szomszédos őrsöktől távbeszélőn segítséget kértem. A tömeg, amely időközben mintegy 3—400 főre szaporodott, egy ideig, látszólag, türelmesen várakozott, de estefelé megmozdult s fennhangon ismét követelni kezdte a hulla kiadását.

Követelésüket most már erőyes hangon elutasítottam s a „törvény nevében” felhívtam őket, hogy maradjanak nyugodtan, tartózkodjanak minden erőszakoskodástól, mert ellenkező esetben nyomatékosabb rendszabályokhoz leszek kénytelen folyamodni, aminek súlyos következményei lesznek. A tömeg erre nyugtalankodni kezdett, szavak hallatszottak: „Be kell törni a kaput”, majd néhány férfi a tömegből ki is vált, a kapuhoz ment, azt erősen döngetni kezdte. Ezt látva, a rendelkezésemre állott 3 csendőrrel és a magam mellé vett két kisbíróval a kapu bejáratához siettem: azt elállva, kész helyzetbe vett fegyverrel vártam a fejleményeket azzal az elhatározással, hogy ha a támadók a kaput betörnék, behatolásukat tűzzel fogadom.

Alighogy helyünket elfoglaltuk, egy teljes erővel sújtott fejszezsapás rázkódtatta meg a kapu deszkaalkotmányát. A burkolatot a fejsze éle áttörte úgy, hogy a fokával együtt az áttört résbe beszorult s az illető kirántani már nem is tudta.

A támadással való veszélyes fenyegetést látva, a jelenvolt kisbíró utasítottam, hogy a kapu egyik szár-

nyát nyissa ki. Ezt azért tettem, mert a körülményekből kivehető volt, hogy a tömeget többé sem szóval, sem más enyhébb eszközzel nem lehet lecsillapítani. Amint az egyik kisbíró a kapu szárnyát kinyitotta, a kapun áttörni akarókat „Cél!” vezényszóval fogadtam. Az elhangzott vezényszó után reájuk meredő puska-csővek előtt a támadók megtorpantak, majd hátrálni kezdtek anélkül, hogy a kapu küszöbét átlépték volna. Ezt látva, „Visz-szal!” vezényszót adtam és felszólítottam a kapuban állókat, hogy oszoljanak szét, különben lövetni fogok. Egyben „Szuronyt szegezzi!” vezényszó mellett a tömeg felé való nyomulást rendelt el. A tömeg ereje megtört, az elől levők felszólításomnak engedve, a kaput menekülésszerűen elhagyták és az utca közepén tömörült tömegbe vegyültek.

Magának a tömeg zömének szétoszlátását célzatosan mellőztem, mert a tömeg nagyságát tekintve, csekély erőmet a szabad téren könnyen a bekerítés veszélye fenyegette volna, de a lehetőségig kerülni akartam a felesleges vérontást is, mert bíztam a kért segély mielőbbi megérkezésében. Ezért megelégedtem azzal, hogy a kapu felszabadításával a közvetlenül fenyegető veszélyt elhárítva, a tömeget fékentarthattam. E célból a kapu bejáratát megszállva, a tömeget onnan figyelemmel kísértem. Alig helyezkedtünk el, midőn a tömeg közül többen szerb nyelven kiabálni kezdtek: „Jaj, ott is jönnek csendőrök!” A tömeg erre felfigyelt és látta, hogy több irányból segélyjárőrök közelednek a térre vezető utcák felől. Pillanat alatt mindenki menekült; a kedvező pillanatot kihasználva, a tömegre vetettük magunkat és a velünk szemben erőszakot kifejtők közül hat főcinkost kiragadva, őrizet alá vettük. Uymódon az erőszakoskodás teljesen meg volt törve, a mozgalom is megszűnt. A megérkezett 12 főnyi segélyt megerősített járőrökbe osztva, a község portyázására használtam fel, hogy ezáltal a rendet és nyugalmat biztosítsam.

Másnap a vegyesbizottság megérkezett a helyszínére, hol jelentésem meghallgatása után munkához fogott. A polgári bizottság a hullák boncolását végezte, míg a hadbíró-százados úr a vele együtt kiszállt szakasparancsnokkal gyanúsított elhalálozásának körülményeit igyekezett megállapítani. Az első, kit a hadbíró kihallgatott, én voltam. Feltett kérdései főképpen arra irányultak, hogy mi alapon szállítottam el a gyanúsítottat hazulról, amikor az nyilvánvalóan súlyos betegen feküdt. Jelentésemet a már leírt érvekkel támasztottam alá és hivatkoztam az orvosnak az elszállításhoz való hozzájárulására.

Amíg a hadbíró úr a további kihallgatásokat folytatta, addig a polgári bizottság felboncoltatta a hullákat s megállapította, hogy a meggyilkolt nő halálát a bűnjelként felmutatott pisztolyból eredő két lövedék okozta, míg a csendőrség őrizetében elhalt fogoly alkoholmérgezésnek esett áldozatul. Haláláért tehát felelősség senkit sem terhel. Ezután a vizsgálóbíró a hatósági közeg elleni erőszakra vonatkozólag kikérdezte a hat egyént, akiket emiatt őrizet alatt tartottam. Kihallgatásuk után a vizsgálóbíró, tekintettel teljes beismerésükre, valamint arra, hogy rendes lakással és foglalkozással rendelkeztek s így megszökésüktől tartani nem kellett, szabadlábra helyezésüket rendelte el.

*

Ennél az esetről az elkövetés helyszínéből csupán annyit lehetett megállapítani, hogy nem öngyilkosságról, hanem idegen kéz által elkövetett bűncselekményről van szó (lövések nem közvetlen közlőről történtek és a fegyver nem volt a helyszínen). Az elkövetés színhelyén a tettes kilétére nézve azonban támpontot vagy bizonyítékokat nem lehetett találni. A nyomozás további irányára csupán az nyújtott támpontot, hogy a tettes nem vitt el semmit. Az őrsparancsnok követ-

kező lépése az áldozat viszonyainak, multjának felderítésére irányult. Ilyen helyzetekben ez szokott a legcélravezetőbb eszköz lenni; most is eredménnyel járt.

A felderítésnél sokszor évekkel vissza kell nyúlni a multba, amíg az ember olyan szálat fedezhet fel, mely a tettes személyéhez vezet vagy arra legalább is utal. Így történt ez ennél az ügynél is. A felderítés kezébe adta az őrsparancsnoknak a keresett támpontot és annak kihasználása közben azt a helyet is, ahova a helyszíni szemlét ki kellett terjeszteni (kert). A pisztolyt nem mindenki találta volna meg a kertben, ezt az eredményt csak nagyon alapos, gondolkozva végrehajtott szemle és kutatás révén lehetett elérni. Azt is láthatjuk, hogy egyszerű emberek, tehát a nem hivatasos bűnözők, a bűnjelek elrejtése terén milyen agyafurak és leleményesek.

A járőrnek a vallási fanatizmus által feltüzelt tömeggel szemben való erélyes, de egyben okszerűen elővigyázatos, előrelátó és higgadt eljárását maguk az események igazolták. A fölött lehetne vitatkozni, hogy a nagybeteg gyanúsítottat célszerű volt-e lakásáról a község házára szállítani. Az őrsparancsnokot az orvosi vélemény előzetes kikérése fedi ugyan, de annak sem lett volna akadály, hogy a beteg gyanúsítottat a lakásán őriztesse. Így az a gyanú, hogy őt a csendőrök verték agyon, egyáltalán nem merülhetett volna fel.

ISMERETLEN ÁLDOZAT.

Beküldte: *Kiss Kálmán* tiszthelyettes.

(1937.)

1937. január 24-én a szarvasi őrs a szegedi nyomozó osztálynak távbeszélőn bejelentette, hogy a szarvasi határban az egyik szántóföldön egy 17—18 év körüli, összeroncsolt fejű ismeretlen férfi hulláját találták.

Az alosztály fényképészevel, Mónus János tiszthelyetessel azonnal útbaindultunk Szarvasra, ahol az őrsön megtudtuk, hogy a hullát a vizsgálóbíró a helyszínéről beszállította a szarvasi hullaházba boncolás végett.

A boncolásnál jelen voltunk és a mi szempontunkból szükséges adatokat feljegyeztük. Bizonyos adatokra vonatkozóan a boncoló-bizottságtól felvilágosítást is kértünk. Nevezetesen arra, hogy milyen eszközzel történhetett a gyilkosság, továbbá arra vonatkozólag, hogy a hulla gyomrában talált és a még emésztetlen állapotban levő anyag milyen eleségből származhatik, illetve hogy mit ehetett az áldozat nem sokkal a halál beállta előtt.

A hullaboncolás adataiból megtudtuk, hogy a gyilkosság tompa eszközzel történt és azt, hogy az elhalt a halál bekövetkezése előtt 5—6 negyedórával kolbászt, vagy ehhez hasonló disznósajtot és kalácsot ehetett. A húsrstok, szalonna-bőrkek a gyomorban talált péppé vált anyagból pontosan kivehetők voltak.

A hulla kiléte még a boncoláskor is teljesen ismeretlen volt. A nyomozás első teendője tehát az volt, hogy azt tisztázzuk. Ez nehézségekbe ütközött, mert a hullát időközben a helyszínétől a 16 km távolságra levő Szarvasra szállították, így a nagy távolság és az erősen zord idő miatt nem akart senki sem vállalkozni

arra, hogy elhalt felismerése végett Szarvasra utazzon. Később mégis akadt olyan tanu, akinek előadása szerint az elhalt náluk és a szomszédos tanyán megfordult, ahol valószínűleg még a nevét is meg tudják mondani. Így sikerült azután megtudni, hogy az elhalt Biró Mihály 18 éves, kondorosi lakos volt, aki már napokkal ezelőtt eltávozott szülei lakásáról azzal, hogy mint gazdasági cseléd helyet megy keresni a szarvasi tanyákra.

A gyilkosság színhelyére csak január 25-én a délelőtti órákban jutottunk. Megérkezésünk előtt a kíváncsiak már mindent teljesen összetapostak. Megnehezítette a helyszínelő munkát az is, hogy 21-én és 22-én azon a környéken körvadászat volt és az egyik kör éppen a helyszín közelében fejeződött be, ahonnan azután a vadászok és hajtók minden irányban távoztak. A számtalan lábnyom közül lehetetlen volt az elhalt és a tettes nyomait kiválasztani. Azon a helyen, ahol a hulla feküdt, a sáncszerűen összehúzott, hóval kevert földben nagymennyiségű alvadt vért és mintegy 4 négyzetméter területen a hó tetején fröccsent vérnyomokat találtunk.

A boncolásnál megállapították, hogy az elhalt tetén egy és ugyanazon eszköztől származó 15 sérülés volt, közülük 8 halálos. Az eszköz azonosságából arra lehetett következtetni, hogy a gyilkosságot egy ember követte el. Megkezdtuk a nyomozást, amelynek során elsősorban azt akartuk felderíteni, hogy az elhalt utolsó napjaiban kivel érintkezett. Sikerült megállapítanunk, hogy a gyilkosság előtti napokban Biró Mihály Molnár András és Berkes János társaságában az egyik tanyai kocsmában szórakozott. A kocsmából való eltávozásuk óta az elhaltat többé nem látta senki. Megállapítottuk továbbá, hogy Molnár András a gyilkosságot követő napon szülei tanyájáról eltávozott. Eltávozása gyanút keltett, mert szülei előadása szerint ezt máskor sohasem tette. Molnár Andrást Kisszénás

határában találtuk fel, ahol mostohabátyja mint cseléd szolgált. Arra a kérdésünkre, hogy miért tartózkodik mostohabátyjánál, nem tudott elfogadható választ adni. Beismerte, hogy 2—3 nappal azelőtt együtt volt egy fiatalemberrel, akinek azonban a nevét nem tudja. Később beismerte, hogy a gyilkosság előtti napon Bíró Mihály, akit személyesen ismer, 18—19 óra közötti időben az ő tanyájukon volt. Onnan együtt mentek a kondorosi olvasókörbe, ahova Birót, mint idegent, nem engedték be, mert pártgyűlés volt, amelyen a tagok vettek részt. Őt megtűrték az egyik helyiségben, míg Bíró eltávozott, de hogy merre vette útját, azt nem tudja.

Mivel megállapítást nyert, hogy az áldozat utolsó óráit Molnár András társaságában töltötte el, továbbá hogy Molnár a gyilkosságot követő nap az egyik kocsmában 1 pengő 50 fillért, a dohányárudában pedig 70—80 fillért költött és a pénz holszerzését igazolni nem tudta, arra a meggyőződésre jutottunk, hogy Molnár András a gyilkosság elkövetésével meggyanúsítható. A gyanút alátámasztotta az a körülmény is, hogy Molnár a gyilkosságot követő napon eddigi szokásaitól eltérően minden indok nélkül eltávozott otthonából.

Amint már említettem, a boncolásnál az áldozat gyomrában emésztetlen állapotban kolbászt és disznósajtot találtak. Megállapítottuk, hogy ezeket az áldozat Molnárék tanyáján fogyasztotta. Mivel az orvosi megállapítás szerint az étel elfogyasztása a halál bekövetkezése előtt mintegy 5—6 negyedórával történt, így nem volt valószínű, hogy még máshol is megfordult volna, mint Molnáréknál.

Ezeknek az adatoknak a birtokában Molnárral most már mint gyanúsítottal foglalkoztunk. Megmotoztuk és a lakásán házkutatást tartottunk. A házkutatás nem vezetett eredményre, ellenben kabátja jobboldali zsebében vérnyomokat találtunk.

A házkutatás folyamán Molnár szüleit megkérdeztük, hogy fiúk szokott-e botot használni. A szülők leírták a bot formáját és azt mondták, hogy a bot 3—4 nappal azelőtt még ott állt rendes helyén a konyhaajtó mögött, azóta azonban nem látták. Molnár András a botról nem akart tudni és a mi előkerítési kísérleteink is meddőek maradtak.

A házkutatás után Molnár András mostohabátyját kerestük fel. Azt akartuk tisztázni, hogy milyen ürügy alatt kereste fel mostohabátyját és mit vitt oda magával. Molnár András mostohabátyja elmondotta, hogy öccse azzal állított be hozzá, hogy másnap (vasárnap) a közelben levő körhelyiségben tartandó táncmulatságon akar résztvenni. Molnár András átadott neki egy téglalakú pénztárcát, amelyben 16 fillér volt. Azt mondta, hogy ő vesz magának másikat. Megállapítottuk, hogy ez a pénztárca Molnár András tulajdona volt, de arra következtettünk, hogy Molnár András az áldozat pénztárcáját tartotta meg magának. Azt ugyanis már előzőleg megállapítottuk, hogy az áldozatnak teljesen új, patkóalakú pénztárcája volt.

Molnár András további kikérdezése főleg a pénztárca és a bot hollétének firtatása körül forgott. Molnár András láthatólag belezavarodott a védekezésbe, ellentmondásokba keveredett. Áldozatával is szembeállítottuk, ami nagyon megtörte. A tagadással felhagyott, a gyilkosság elkövetését beismerte és arra vonatkozólag a következőket adta elő.

1937 január 20-án atyjával együtt kocsival a szarvasi hetivásárról mentek a tanyájukra. Útközben utólérték az áldozatot, aki ugyancsak kifelé, a tanyák közé iparkodott. Ő mondta atyjának, hogy hívja fel a kocsira azt a fiatalembert, atyja ezt meg is tette. Amikor az egyik útszéli kocsmához értek, az áldozat behívta őket a korcsmába és ott 2—2 pohár bort fizetett nekik. A fizetés közben megfigyelte, hogy az áldozat

pénztárcájában kb. 10—15 pengő pénz van. A bor elfogyasztása után ő az atyjával együtt eltávozott, Bíró pedig a kocsmában maradt. Másnap az esti órákban Bíró megjelent a tanyájukon és kérte, hogy vele együtt az istállóban meghálhasson, mivel már este van s nem tud hová lenni. Haza nem mehet, mert a szülei messze laknak. Ő és szülei megengedték, hogy Bíró náluk alhasson. Amidőn együtt lefeküdtek, ő nem tudott elaludni, azon gondolkozott, hogy miképpen tudná megszerezni a Birónál levő pénzt. Ekkor elhatározta magában, hogy az éjjel Birót megöli és a tanya udvarán a trágyadombba elássa. Szándékát azonban nem látta jónak, mert Birót a szomszédjukban lakó egyik barátja vezette a tanyára és attól tartott, hogy könnyen kitudódott volna a bűncselekmény. Egész éjjel nem tudott aludni, állandóan a pénz megszerzési módján törte a fejét. Reggelre elhatározta, hogy másnap éjjelre ismét meghívja Birót és ha akkor egyedül jön hozzájuk, álmában agyonüti és ha alkalmasabb helyet nem talál, a trágyadombon ássa el. Ez az újabb terve ismét nem sikerült, mert atyja másnap azt mondta, tekintve, hogy jó szánút van, a trágyát a napokban ki kell hordani a szántóföldre. Később arra gondolt, hogy ha a tengeriszárat rövid időn belül elhordják, azonnal felfedezik a bűncselekményt. Végre abban állapodott meg, hogy Birót egy olyan helyre csalja el, ahol a közelben nincs tanya, ott végez vele és a földbe elássa.

Másnap reggel felkelés után meghívta Birót, hogy este újból jöjjön vissza hozzájuk és elmennek az egyik leányos házhoz, hol az anya nem lesz otthon és a leánnyal majd jól elszórakoznak. Az esti órákban Bíró meg is érkezett s mert szülei elleneztek, hogy újból visszahívja, elbújtatta az istállóban a jászol alá, hogy anyja meg ne lássa, ha az istállóba megy a teheneket fejni. Amidőn anyja a fejést elvégezte, Birót kihívta a jászol alól, hozott neki a padlásról kolbászt, a kamrá-

ból disznósajtot és kalácsot és megvendégelte. Miután ő is megvacsorázott, szüleinek azt mondta, hogy rövid időre az olvasókördbe megy. Magához vette egy fejszenyélből készült akácfabotját és Bíróval együtt elindultak olyan irányba, ahol a közelben tanya nincs. Úgy gondolta, hogy arra alkalmas helyen a mellette haladó áldozattól lemarad, egy lépés után valamit szólni fog hozzá s midőn az visszanéz, halántékon üti. Ha eszméletét elveszíti, addig üti, míg meg nem hal. Ezt azért gondolta így, mert az áldozat nálánál jóval erősebb és kiképzett boxoló volt és attól tartott, hogy ha az első ütést elhibázza, Bíró védekezni tud és esetleg le is ütheti őt.

Midőn a tanyájuktól mintegy 1500—1700 méter távolságra jutottak és a helyet alkalmasnak vélte, lemaradt a balról menő Bíró mellől és szólt neki: „Te Miska!” Bíró ekkor egy kissé jobbra fordulva visszanézett, ő pedig ekkor a már előrenyújtott jobbkezeében levő bottal halántékon ütötte. Bíró az első ütés után előre lebukott és a földre esett. Ezután még vagy 15-ször sujtott az áldozat fejére s mert még mindig mozgott, csizmájával a hasára, majd a szájára lépett, hogy mielőbb megfulladjon. Amikor látta, hogy már nincs élet benne, a nadrágzsebéből kivette pénztárcáját és öngyújtóját. Ezután a porhanyós szántóföldön csizmájával kevés földet húzott össze a holttestre.

A botot a helyszín közelében egy barázdában a hó alá rejtette el, a pénztárcát, a benne volt 6 P-vel és az öngyújtót pedig bátyja padlásán levő zab közé dugta.

Molnárt a szarvasi őrs elfogta és az általa előadott helyen megtalált bűnjelekkel együtt a gyulai kir. ügyészségnek adta át.

*

Gyilkosság nyomozásánál — ha az áldozat ismeretlen — a nyomozás első teendője a kilét megállapítása, mert a tetteshez rendszerint csak az áldozat kilétének és így előző életének, viszonyainak, környezetének ismerete révén lehet eljutni. Az áldozat életének utolsó idejét részletesen fel kell deríteni és mindig meg kell állapítani, hogy hol, mikor, kinek a társaságában látták utoljára élve. Ennél a nyomozásnál is ez a két tényező vezetett eredményre.

NEM SZABAD A KÖZVÉLEMÉNYT VAKON KÖVETNI.

Beküldte: *Becze Sándor* ny. tisztihelyettes.
(1938.)

1914. évi december hó 12-én reggel 6 órakor a hunyadmegyei bukovai őrsön, az őrskörlethez tartozó Felsőbancár község Szelezsán Juon nevű másodbírája megjelent s ott előadta, hogy megelőző éjjel ismeretlen tettes özvegy Zigu Mária ottani lakosnőt megölte. A holttest jelenleg is a község utcáján fekszik. E sorok írója, mint őrsparancsnok, magát és Kovács Ádám csendőrt vezényelte ki az eset nyomozására. Az őrs-állomástól 6 kilométer távolságban fekvő helyszínen gyorsan megjelent, megállapította, hogy a holttest a Hunyad és Krassószörény vármegyéket összekötő, nagyrészen völgyszoroson és Felsőbancár községen is átvezető, jókarbantartott országút déli szélén fekszik, fejjel kelet felé, arccal a földre fordulva, Popescu Serafin ottani lakos kapujától 20 méter távolságra.

A hulla érintése nélkül helyszíni szemlét tartott. A hulla hátán, a ballapocka alsó táján a ruha át volt szúrva és erősen véres volt. A járőr véleménye szerint a szúrás a román férfiak által állandóan tüszőjükben hordozni szokott késsel, hátulról történhetett, mi a szívet is megsérthette s azonnali halált okozhatott. A megfagyott jeges talajon a hulla közelében nem sikerült nyomokat vagy bűnjeleket találni.

Az esetet a járőr a dévai kir. ügyészségnek telefonon bejelentette. A bizottság kiszállásáig, illetve annak intézkedéséig a hulla eredeti állapotban sértetlen megőrzéséről, a községi elöljáróság útján intézkedett. Mivel a tettes kilétére a helyszíni szemle nem szolgáltatott útbaigazító adatot, a járőr a nyomozást a sértett multjára és a cselekmény előtti időben

ianusított magatartására vonatkozó puhatolással kezdte.

Eközben megtudta, hogy éjjel Behr Adolf ottani lakos kocsmájában táncmulatság volt, ott a megölt nő is jelen volt, de hogy az onnan mikor és mily módon távozott el, senki nem tudta. E vidéken a táncrendezés abból állt, hogy a kocsmáros a hatósági engedély beszerzése után egy kürtöst fogadott fel, ez pedig kürtjével a kocsmára nagy helyiségében oláh táncnótákat fűjt. A mulatságon nem- és korkülönbség nélkül mindenki megjelenhetett, s az elfogyasztott és kifizetett sok pálinka mellett más belépti díj nélkül reggelig mulathatott.

Azt is megtudta a járőr, hogy a megölt 40 éves nő 22 éves korában özvegy maradt és azután állandóan Popescu Szerafin ottani lakossal szerelmi viszonyt folytatott annyira nyilvánosan, hogy a férfi, habár törvényes nejével és az időközben felnőtt 20 éves Petru és 18 éves Juon nevű fiával lakott, ünnepségen vagy más mulatságon nem a törvényes feleségével, hanem a megölt Zigu Máriával jelent meg s ezáltal családi életükben sok kellemetlenségnek volt okozója. Azt is többen közölték a járőrrel, hogy Popescuné ismételten hangoztatta, hogy a férje csábítóját és családi életük megrontóját majd fiaival eltéteti láb alól. A község lakossága körében Popescuné e kijelentése köztudomásúvá vált, úgyhogy a közvélemény a Popescu-fiúkat jelölte meg tettesként. Ezt hangoztatta mindenki a járőr előtt, de elfogadható és felhasználható bizonyítékokat előadni senki sem tudott.

A család tagjainak kikérdezése során Popescu beismerte, hogy a megölt nővel körülbelül 17 éven át bizalmas viszonyt folytatott és e miatt családi életükben sok bajt okozott. A nőt nagyon sajnálja, a megöléséről nem tud semmit. Popescuné is beismerte, hogy igaz, hogy ő többször mondta elkeseredésében azt,

hogy a Zigu Máriát fiaival eltéteti láb alól, de ezt csak azért mondta, hogy az illető nőnek tudomására jusson és akkor talán megszakítja férjével a további viszonyt.

A járőr a Popescu-fiúk ellen azonban semilyen bizonyító adatot nem talált és így azt a feltevést egyelőre félretéve, a nyomozást más irányban folytatta. Azt akarta megtudni, hogy Popescu a megölt nőn kívül más nővel nem folytatott-e bizalmas viszonyt. Kiderült, hogy Popescu az utóbbi időben özvegy Kuk Anucával is szerelmi viszonyt folytatott. Arról is értesült a járőr, hogy a már említett táncmulatság alkalmával éjjel 3 órakor Plugar Dumitru nőtlen fiatalember azt mondta Zigu Máriának: „Menj haza, minden becsületes nőnek ilyenkor odahaza a helye”. Midőn a járőr az iránt érdeklődött, hogy az illető mi célból használhatta a nővel szemben e felszólítást, a kocsmáros és mások is azt mondták, az semmi, nincs semmi jelentősége, ilyen és hasonló kijelentés mulatság közben máskor is előfordul. Különben is Plugar Dumitru akkor éjjel többnyire Zigu Máriával mulatott és táncolt, az ellene irányuló gyanú e miatt sem lehet helytálló, inkább tovább is a Popescu-fiúk személyében kell keresni a tettest.

Megállapítást nyert, hogy Plugar a szüleivel lakik ugyan, de több ízben dolgozik Kuk Anuca, Popescu másik szeretője, felsőbancári lakosnál mindenféle gazdasági munkát. A járőrt semmi ellenkező nyilatkozat vagy közlés nem térítette el a másirányú elhatározástól és a Plugarék lakásán megjelent. A fiút nem találta odahaza. Szülei azt adták elő, hogy a fiú reggel, amikor a táncmulatságból hazajött, rövid idő múlva a mintegy 12 kilométer távolságra fekvő Bisztra nevű erdőrészre erdei munkára távozott. Arra a kérdésre, hogy a munkábatávoztást együtt határozták-e el és mikor, azt felelték, hogy a nagy hideg miatt nem volt szándékukban ez alkalommal fiúkat az erdőre munkába engedni, de az minden ellenkezésük dacára mégis

elment. A járőr a megnevezett erdőrészt ment, ott az illetőt feltalálta és a késének felmutatására szólította fel. Plugar egy vadonatúj kést és késtokat mutatott. A régi kését állítása szerint elvesztette. Az elveszés módját, helyét és idejét oly zavarosan és ellentétesen adta elő, hogy a járőr még inkább gyanúsnak találta Plugart. Az erdőről a községben lakó szülei lakására hívta Plugart a járőr, hogy ott az elveszettnek jelzett régi kés és késtok, esetleg véres ruhadarabok után kutatást tartson. A helyiségek nagyrészenek eredmény nélkül való átkutatása után a járőrvezető észrevette, hogy az egyik gazdasági épület (istálló) a földtől körülbelül 3 méter magasságban levő zsupszalma fedelének alsó szélén, alulról felfelé két helyen kissé be van nyomva. A fagyos talajon semmi nyom nem volt látható, mégis azt tételezte fel a járőrvezető, hogy oda az utóbbi napok valamelyikén létra volt támasztva. A fedél szélén látható benyomásokra vonatkozólag a gyanúsított és hozzátartozói nem tudtak, vagy nem akartak felvilágosítást adni. A járőr Plugarék létráját, amely a telek másik részén állt, odahozatta és felmásztva, közelebről szemügyre vette a tetőn megfigyelt gyanús helyeket. A benyomások odatámasztott létra nyomának bizonyultak. A sértetlennek látszó szalmafedél közé behelyezve, a járőr egy darab, helyenként vérfoltos kést, késtokat és egy darab véres zsebkendőt talált. E tárgyakat a járőr őrizetbe vette.

A 22 éves, nőtlen gyanúsított a talált bűnjelek láttára később beismerte, hogy özvegy Zigu Máriát ő ölte meg az alább leírt módon. A kérdéses éjjelen Zigu Máriát a mulatságon állandóan figyelemmel kísérte és midőn fél 4 óra tájban egyedül a kocsmából hazaindulni látta, a kocsmá ellenkező kijáratán át az udvar felé ő is távozott, a nő után sietett, azt utólérte és felajánlotta, hogy hazakiséri. Az özvegy örömmel fogadta az ajánlatot és így bizalmas beszélgetés közben haladtak egymás mellett. A koromsötétben,

alkalmasnak vélt pillanatban, kését az asszony hátába szúrta, mire az minden jajszo nélkül arccal a földre bukott. A fejét még rövid ideig a földnyomva tartotta s mikor meggyőződött, hogy már nincs élet benne, a körülbelül 500 méter távolságban levő kocsmába, azon az úton, amelyen eljött, anélkül, hogy valakivel találkozott volna, visszaszaladt és tovább mulatott. Innen 6 órakor hazament, szülei akkor még aludtak. A cselekmény elkövetésénél használt kést, késtokat és a zsebkendőt, amellyel a véres kést megtörölte, arra a helyre rejtette, ahol azokat a járőr megtalálta. Később az elkövetett bűn súlyától hajtva, szülei tiltakozása ellenére erdei munkára távozott. A kocsmában 3 óra tájban az említett hazamenésre való figyelmeztetést barátságos hangon azért használta a nővel szemben, mert attól tartott, hogy az reggelig marad a kocsmában és ő a szándékolt cselekményt rajta nem tudja végrehajtani. Azért mulatott és táncolt többnyire Zigu Máriával, hogy ezáltal az esetleges gyanút magáról elterelje. A cselekményt azért követte el a Popescuék lakása közelében, mert ismerte a községben keringő mendedmondákat és arra számított, hogy mindenki a Popescu-fiúkat fogja gyanúsítani.

A cselekmény elkövetésére ezelőtt öt héttel özvegy Kuk Anuca felsőbancári lakosnő bujtatta fel, midőn annál gazdasági munkával foglalkozott. Az elkövetésért 100 koronát ígért. A vérdíjat még nem fizette és nem is fizethette ki, mert ő az erdőbe menekülése miatt a cselekmény elkövetése óta még nem találkozott vele.

Özvegy Kuk Anuca 42 éves felsőbancári lakos az esetre vonatkozólag sokáig tagadni próbált, de azután a felbujtást ő is beismerte azzal, hogy mivel Popescu úgy vele, mint Zigu Máriával is bizalmas viszonyt folytatott, vetélytársnőjétől meg akart szabadulni s a féltékenységre indította a bűn elkövetésére.

A hat napig tartó nyomozás után a tettesek a bűn-

jelekkel együtt tényvázlattal a dévai kir. ügyészségnek átadattak, hol később az ottani kir. törvényszék a tettest 6 évi fegyházra, a felbujtót pedig 2 évi börtönbüntetésre ítélte.

*

A nyomozó csendőrnök hidegvérét és tárgyilagosságát minden körülmények között meg kell őriznie. Feltűnéstkeltő bűncselekményeknél gyakori, hogy a közvélemény egyenesen megjelöli azt, akit a tettesnek tart. Így történt ez itt is. A járőr bárkit kérdezett, mindenki csak a Popescu-fiúk elleni gyanújának adott kifejezést. Gyanúokok voltak is, a látszat tényleg ellenük szólt, de bizonyítékot nem sikerült szerezni. Ez gondolkodóba ejtette a járőrt. Dícséretes, hogy a járőr nem került ennek a hatalmas szuggesztív hatásnak a befolyása alá és más irányban, más feltevésből kiindulva is folytatta a nyomozást. Ennek köszönhető az eredményt.

A ROSSZ KIINDULÁS.

Beküldte: Páll Dávid tiszthelyettes.
(1933.)

1910 szeptember 8-án a szebenmegyei Glimbakta községben Gliga Simon jómódú gazdaembert, a község kertjei alatt elterülő lucernásföldön, holtan találták. Gliga kétségtelenül bűncselekménynek esett áldozatul, mert a fején több, látszólag fejszecsapásoktól eredő sérülés volt látható. Az illetékes hortobágyfalvi őrs a nyomozást bevezette. Sértett özvegye, leánya és veje elmondották, hogy 7-én este vacsora után sértett azzal a szándékkal távozott el hazulról, hogy a szövetkezeti kocsmáros lószerszámjait ellopja. Valószínűnek tartják, hogy a sérültet a szövetkezeti kocsmáros üthette agyon. Ezt a feltevést alátámasztani látszott az a körülmény, hogy az a lucernásföld, melyen a hullát találták, a szövetkezeti kocsmáros tulajdonát képezte. Az őrs ezért a szövetkezeti kocsmárost elfogta és átadta a nagy-szebeni kir. ügyészségnek.

A kir. ügyészség a kocsmárost — mivel bűnössége nem volt bizonyítékokkal alátámasztva — szabadonbocsátotta. Újabb bizonyítékokat az őrs a pótnyomozás során sem tudott beszerezni. Rövid idővel ezután az őrs kölcsönös áthelyezés folytán Páll Dávid őrmester személyében új parancsnokot kapott. Páll őrmestert a szakaszparancsnok úr újabb pótnyomozás bevezetésére utasította.

Páll őrmester a pótnyomozást a sértett családtagjainak kikérdezésével kezdte, de ezen az úton újabb adatokhoz nem jutott. Ezután a lakosság körében folytatott bizalmas puhatolást. Igyekezett kipuhatolni, mit tud a pletyka. Ez sem járt különösebb eredménnyel. A község lakosai a szövetkezeti kocsmárost tartották

bűnösnek. Ilyen irányba a falu másik vagyonos kocsmárosa befolyásolta a falusi közvéleményt. Páll őrmester megállapította, hogy ennek oka a kenyéririgységben rejlik. A gazdag kocsmáros személyével és viszonyaival való foglalkozás közben Páll őrmester véletlenül megtudta, hogy a kocsmáros szolgálja, Szelezsán Demeter, bensőséges viszonyban áll az elhalt családjával, kiknek házánál úgyszólván naponta megfordul. Páll őrmester ennek a jóviszonynak nem tudta magyarázatát találni. Özvegye elvirult öregasszony, Gliga leányának férje pedig derék, szép szál ember volt. Sértett családja jómódú kisczadacs család volt, míg Szelezsán mint egyszerű szolga kereste a kenyerét. A jóviszonyt tehát sehogysem lehetett megérteni. Páll őrmester ezért gyanította, hogy a jóbarátság csupán valamilyen érdek-közösségen alapulhat.

Tudomására jutott, hogy a sértett családja ügyvédekhez akar fordulni, hogy a csendőrség őket ne zaklassa kikérdezésekkel Gliga elhalálzási ügyében. Ez a körülmény most már mégjobban megerősítette a gyanút Páll őrmesterben, hogy az érdekközösség, melyen a család és a szolga jóbarátsága alapul, a gyilkossággal állhat összefüggésben. Nem akart ajtóstól a házba rohanni, ezért elhatározta, hogy a szükséges adatokat valamilyen csellel Szelezsántól fogja beszerezni.

A község közelében, az Olt partján lakott egy révész. A révésznek csinos leánya volt, aki Szelezsánnak nagyon tetszett. Kilátásai azonban nem voltak mert Szelezsánt sem a leány, sem az apja nem szerette. Páll őrmester a révészeket megnyerte tervének, mely abban állt, hogy a leány a Szelezsán legközelebbi közeledési kísérletét ne utasítsa vissza, hanem lássa szívesen és ha házassági tervekre kerül a sor, firtassa az anyagiak kérdését. Szelezsán néhány nap múlva tényleg megjelent a révésznél. A leány szívesen fogadta udvarlását, pálinka is volt bőven. Szelezsán a házasságra terelte a beszédet és kérte a leányt, hogy legyen

a felesége. Erre úgy a leány, mint a révész kijelentették, hogy egybekelésről egyelőre szó sem lehet, mert Szelezsánnak nincs annyi jövedelme, hogy a feleségét eltarthassa. Szelezsán azt válaszolta, hogyha csak ez az akadály, akkor nincsen semmi baj. Ő most már nem szegény, van száz forint készpénze, egy bivalya és négy köböl földje. Egy újabb deci pálinka után azt is elmondta, hogy mindezt a Gliga özvegyétől kapta, mert segített Gligát eltenni láb alól. A pénzt meg is mutatta.

A révész közölte ezeket Páll őrmesterrel, ki Szelezsánt őrizetbe vette és felszólította, hogy a pénz, bivaly és föld holszerzését igazolja. Szelezsán megremült és azonnal beismerte, hogy ezeket a javakat a Gliga özvegyétől kapta a gyilkosságban való közreműködéséért. Előadta, hogy Gliga halála előtt több ízben fenyegetődzött, hogy vagyonának csupán a haszonélvezetét hagyja özvegyére, azután a vagyona rokonaira fog szállni. Leányának, akit ki nem állhatott, nem akart semmit hagyományozni. A család attól félt, hogy Gliga beváltja fenyegetéseit, ezért elhatározták, hogy agyonverik. Gliga 7-én este kissé ittasan tért haza a kocsmából. A család rábeszélte, hogy vacsora után menjen el és lopja el a szövetkezeti kocsmáros lószerszámjait. Gliga részeg fejjel el is indult, veje és Szelezsán utána lopózkodtak és a lucernásföldön agyonverték.

Arra a kérdésre, hogy a tett után milyen úton távoztak és azon kivel találkoztak, Szelezsán előadta, hogy a gyilkosság után nem a rendes úton, hanem egy kerten keresztül tért haza. Megnevezett egy 12 éves fiút, aki látta őt, midőn a kerítésen átmászva, az utcára ugrott. Szelezsán mindezt bemutatta a helyszínen. A tanu is előkerült, aki Szelezsánt a kerítésen való átugrása közben határozottan felismerte. A család tagjait Páll őrmester intézkedésére Nagyszebenben, az ügyvéd irodájában fogták el éppen akkor, midőn az

ügyvéd útján azt akarták elérni, hogy a csendőrség ne zaklassa őket többé a nyomozással.

A nagyszebeni esküdtszék özvegy Gligánét 5 évi, a vőt 12 évi és Szelezsánt 4 évi fegyházra ítélte szándékos emberölésért.

*

Az első nyomozás tipikus példája a felületes, hozzá nem értő munkának. Olyan nyomozástól, mely a sértett családja által szolgáltatott adatokat minden bírálat nélkül elfogadja és csupán azokon épül fel, nem is lehet többet várni.

A második nyomozás eredményes, tehát jó volt. A bíráló mindazonáltal találhat azon is kifogásolni valót. Azt mondja a közismert mondás, hogy minden út Rómába vezet. Ez igaz is. A különbség csak annyi, hogy az egyik út rövidebb, a másik hosszabb. Ez a nyomozás az ártatlanul gyanúsított szövetkezeti kocsmáros, a vetélytárs kocsmáros és annak szolgálja útján jutott vissza a családhoz, révész közbeiktatásával. Ez olyan dolog, mint amikor valaki Budapest egyik részéből Gödöllőn keresztül megy Budapest másik részébe. A nyomozónak gyilkosság esetén a sértettből kell kiindulnia. A sértett egyéniségének, családi viszonyainak, vagyoni helyzetének, ismeretségi körének alapos tanulmányozása szolgáltat rendszerint kiinduló pontot. Ez már az első nyomozás alkalmával is eredményre vezetett volna ennél az esetnél.

JÓ, HA TUDUNK IDEGEN NYELVEN.

Beküldte: Lackó József tiszthelyettes.

(1934.)

1933. évi május hó 28-án 10 óra 55 perckor a felsőszölnöki őrs a szombathelyi 3. nyomozó alosztályparancsnokságnak távbeszélőn jelentette, hogy Keller Antal, 75 éves orfalui lakos, földmívest 25—26-ára virradó éjjel ismeretlen tettes megfojtotta. Egyenruhás járőr kivezenylését kérte.

A nyomozó alosztályparancsnokság a nyomozás lefolytatására Lackó József tiszthelyettes járőrvezető és Fonnyadt János őrmesterből állott járőrt, a helyszínelés megejtésére pedig Galambos János törzsőrmestert vezényelte ki.

A nyomozó alosztály járőrének, mely 28-án érkezett a helyszínre, az alábbi nehézségekkel kellett megküzdeni:

1. A helyszínt megváltoztatva, a szobát felseperve, felmosva, a bútorzatot teljesen összeforgatva találta.
2. A boncolás alkalmával nem lehetett jelen. A hullán levő sérüléseket nem láthatta, mert a hullát a járőr megérkezése előtt már eltemették.
3. Az orvosi szakvélemény ingadozó volt, mert a hullán levő sérülésekre vonatkozólag a boncolóbizottság nem tudta megállapítani, hogy a halált sérülés, vagy pedig betegség okozta-e?
4. Orfalu község lakossága vend anyanyelvű és mint egy 70%-a nem tud magyarul.

A felsőszölnöki őrs járőrei május hó 26—28-ig nyomoztak, de eredményt nem tudtak elérni.

A nyomozó alosztály járőre a helyszínre való megérkezés után a nyomozást vezető Kiss alhadnagy szakasparancsnok irányítása mellett a póthelyszínelés megejtéséhez fogott.

Az utólag megtartott helyszíni szemle és tanúk kikérdezése a következő adatokat eredményezte:

A helyszín a tettesre vonatkozólag a legcsekélyebb támpontot sem nyújtotta. Az elhalt egyedül lakott házában, melyet fekvése miatt észrevétlenül bárki megközelíthetett. A jugoszláv határ a háztól egész kis távolságban vonul el. Elhaltat szobájában ágyban fekvé, nyakig dunnával letakarva találták. A szoba ajtaja a cselekmény felfedezésekor nyitva találtatott, de erőszak nyoma sem ajtón, sem ablakon nem látszott. A hulla le volt vetkőzve, felsőruhái az ágy mellett álló székre voltak téve.

A takaróval fedett testrészek a feltaláláskor még melegek voltak, míg a fedetlen testrészek, mint a nyak és az arc már ki voltak hűlve.

A tanúk bemondása szerint Keller pofacsontján egy kétpengősnyi nagyságú véraláfutás volt látható, melyből a vér feje alatt a vánkossra lefolyt. A vánkosszon levő vér egyes tanúk bemondása szerint a cselekmény felfedezésekor be volt száradva, míg ugyanakkor a helyszínen megfordult más tanúk bemondása szerint a vér még friss volt.

Az elhalt kezei vízszintesen a test mellett feküdtek.

A helyszínelő járőrök a lakásban 4 darab ládát találtak. A ládák zárva voltak. A lakásban álló szekrény zárjában a kulcs benne volt. A szekrényben levő ruha össze volt túrva. Dulakodás nyomai a szobában nem látszóttak.

Elhaltnak a tanúk bemondása szerint 50 pengő készpénze volt, melyet a megelőző napokban Apátistvánfalva községben fel akart váltani. A cselekmény felfedezésekor a község összesereglett lakosai, élükön a községi bíróval azonnal a pénz felkutatásához fogtak, azt azonban a legszorgosabb kutatás mellett sem tudták megtalálni. A pénzt a helyszínelést foganatosító járőrök sem találták meg.

Kellernek a községben hozzátartozója nem volt.

Magányosan élt, lakására nemigen járt senki. A tanúk bemondása szerint az elhalt a község megszorult és hozzá forduló lakóinak kisebb-nagyobb kölcsönöket szokott adni.

Laczkó tiszthelyettes a nyomozást irányító Kiss alhadnagy szakasziparancsnok engedélyével a már kikérdezett tanukat további kikérdezés céljából a községi elöljáróság útján magához idéztette. Egyben intézkedett, hogy a kikérdezéshez — miután a község lakosai vend nyelven beszélnek — megbízható tolmács álljon rendelkezésre.

Laczkó tiszthelyettes, bár tökéletesen beszéli a vend nyelvet, ezt a tanúk előtt a kikérdezés alatt nem nyilvánította és végigjátszotta a szláv nyelvhez nem értő szerepét. Ezáltal igen jól ellenőrizte a szláv tolmács által lefordított tanúbemondásokat.

Míg a tanúk kikérdezése folyt, az őrs járőrei adatokat igyekeztek gyűjteni az elhalt családi viszonyaira és magánéletére vonatkozólag.

Első tanuként a járőr Demeter István orfalui lakos levélhordót kérdezte ki, aki a bűncselekményt felfedezte. Demeter a következőket adta elő: 1933 május 26-án 13 órakor levélkézbesítés céljából sértett lakására ment. A szoba ajtaját kissé nyitva találta, kopogtatott, de miután feleletet nem kapott, belépett a szobába. Keller az ágyban feküdt. Szólt neki, de mivel nem felelt, odalépett az ágyához és ekkor látta, hogy Keller halott. Ezután a szobaajtót kulccsal bezárta és az esetről Orfalu község elöljáróságát értesítette, majd a községi bíróval és egy esküdttel a helyszínrre visszatért. Hogy a hullát közelebről megvizsgálhassák, a földre lepedőt terítettek és arra tették az ágyról leemelt hullát. Ekkor látták, hogy néhainak bal járomcsontján pengő nagyságú véraláfutás és megszáradt vérnyom látható. A nyakrész baloldalán kékes elszíneződés nyomait látták.

Előadta még azt is, hogy míg ő a hullát vizsgálta,

addig a bíró Keller ruháját és szekrényét átkutatta, hogy az esetleg meglevő pénzt biztosítsák. Pénzt azonban a bíró nem talált.

Tanuk újabb serege következett, kik az esetre vonatkozólag vagy semmit, vagy csak teljesen értéktelen adatokat tudtak közölni.

Lackó tiszthelyettes nem engedett. Elhalt a község megszorult egyénei részére kisebb-nagyobb kölcsönöket szokott adni. Onként adódott az a feltevés, hogy a tettest az adósok között kell keresni, ezért számbavette a kérdéses egyéneket, valamint azokat az összegeket, amelyekkel ezek Kellernak tartoztak.

A kölcsönöket igénybevevők egyénisége, valamint a kölcsönkért összegek kicsiny volta azonban megdöntötték ezt a feltevést.

Az eddig összegyűjtött adatok a tettes kilétét illetően nem vitték előbbre a nyomozást s már úgy látszott, hogy a járőröknek eredmény nélkül kell bevonulni. Ekkor a véletlen reményt nyújtó támpontot adott a járőr kezébe.

Lackó tiszthelyettes, aki mint már tudjuk, tökéletesen bírja a vend nyelvét, arra lett figyelmes, hogy az egyik tanu a kikérdezések során a fordítással megbízott tolmácsnak valamilyen lapátról tesz említést, melyet a tolmács valószínűleg gondatlanságból a járőrnek elfelejtett lefordítani. Lackó tiszthelyettesnek ez nem került el figyelmét és megkérdezte a tolmácstól, hogy miféle lapátról beszél a tanu.

Kérdésére a tanu előadta, hogy 1933 május 25-én 19—20 óra közötti időben megjelent nála Németh Simon orfalui lakos, aki egy lapátot kért tőle kölcsön azzal, hogy arra másnapi munkájánál szüksége volna. Megmutatta lapátját Némethnek, aki kijelentette, hogy azt nem tudja használni, mert rossz. Keller, aki ekkor szintén jelen volt, ajánlkozott, hogy menjen el hozzá, ő jobb lapátot adhat. Németh megköszönte a lapátot és Kellert arra kérte, hogy tegye ki a lapátot a ház elé,

holnap, azaz 26-án a kora reggeli órákban elmegy érte.

Németh a kikérdezés során beismerte, hogy tényleg kért lapátot az elhalttól, azt azonban nem vette igénybe, mert időközben mástól kapott lapátot.

Lackó tiszthelyettesnek valami belső ösztön azt súgta, hogy jó nyomon jár. A járőr megállapította, hogy Németh a közeli útépítésnél vállalt munkát. Az útépítést vezető mérnök ezt igazolta azzal, hogy csak olyan munkásokat fogad fel, akik a kubikusszármokokat magukkal hozzák, Németh 26-án reggel talicskát hozott, de lapát nélkül állott munkába. Lackó tiszthelyettesnek ez a körülmény gyanúnak tűnt fel. Miért nem vitt lapátot munkahelyére, dacára annak, hogy az öreg Keller lapátját felajánlotta és lapát nélkül kitette magát annak, hogy a mérnök elzavarja és így elesik a munkától? Németh kikérdezése alkalmával erre vonatkozólag nem tudott elfogadható indokot előadni. Tekintettel arra, hogy Németh volt az egyetlen ember, kiről alaposan feltételezhető volt, hogy a lapát miatt 26-án hajnalban, vagyis a halál beállta ideje körül sérített lakása táján megfordulhatott, továbbá a fent elmondottak is gyanút keltettek, ezért a járőr Németh lakásán bűnjelek előkerítése céljából házkutatást tartott. A házkutatás során a járőr a szobában levő asztal fiókjában pénztárcát, másutt új ruhaneműeket, nagymennyiségű zsírt és lisztet talált. Gyanúsított és felelőse ezen tárgyak holszerzésére nem tudtak elfogadható magyarázatot adni. A pénztárcát sajátjuknak mondták. A pénztárcát a járőr számos helybeli lakosnak megmutatta, de ezek abban nem ismerték fel az elhalt tulajdonát.

Németh tagadott. Mivel bűnösségének tárgyi bizonyítékokkal való alátámasztására egyelőre nem volt kilátás, a beismerésre kellett törekedni. Ezt a törekvést hosszú kikérdezés és gyanúsított lelkére való beszélés után siker koronázta. Németh a cselekmény

elkövetését beismerte és előadta, hogy 26-án 4 óra-kor elment Kellerhez a lapátért. A lapátot ott találta az udvaron, a falhoz támasztva. Bekopogtatott Keller ajtaján. Keller ajtót nyitott, mire belépett a szobába és Kellerrel beszélgetni kezdett. Keller egy pillanatra hátat fordított, ekkor torkon ragadta és fojtogatta. Keller a földre esett, tovább szorongatta a nyakát, míg élet volt benne. Ezután az ágyra emelte és dunnával letakarta, majd átvizsgálta az ágy mellett álló székre helyezett ruhákat, a pénztárcát magához vette és hazament lakására. A pénztárcában 46 pengő volt. A pénzt feleségének adta át, közölve vele, hogy Kellert megölte. Felesége a pénzen a házkutatásnál talált holmit vásárolta.

Érdekes, hogy midőn a nyomozás eredményének híre futott a községben, ugyanazok a tanúk, akik az előzőleg felmutatott pénztárcában nem ismerték fel az elhalt tulajdonát, most megváltoztatva álláspontjukat, határozottan emlékeztek arra, hogy a tárcát Keller birtokában látták.

A szombathelyi kir. törvényszék Némethet 12 évi fegyházra, feleségét pedig 8 havi börtönre ítélte.

*

A leírt eset egy teljesen reménytelennek induló nyomozást tárgyal, melynél a siker a véletlennek köszönhető. A véletlent azonban céltudatos magatartás idézte elő, melyet követendő például ajánlhatunk. Idegen nyelvűek kikérdezésénél jó, ha az illető nyelvet értő csendőr ezt a képességét egyelőre elhallgatja és a kikérdezést tolmács útján eszközli. A tolmács rendszerint a tanúk magukfajtajából kerül ki és így azzal közlékenyebbek, bizalmasabbak, mint a törvényt képviselő csendőrrel. A nyelvet értő csendőr ilyenformán sok mindent megtudhat, amit a tanu neki, mint csendőrnek nem említene meg.

Másik tanulság az esetből az, hogy nem mindig

a legvalószínűbb és legtermészetesebb irány a valódi. Itt tényleg kézenfekvő volt az a feltevés, hogy a kölcsönadással foglalkozó sértett gyilkosát az adósok körében kell keresni. A valóság ezt a feltevést megcáfolta.

Végül rá kell mutatni arra, hogy a nyomozás elején kapott nyers adatokról — legyenek azok tanubemondások vagy helyszíni leletek — sohasem tudjuk eldönteni, hogy azok a bűncselekmény felderítése szempontjából jelentősek-e vagy nem, gyakran még azt sem látjuk, hogy mi áll összefüggésben a bűncselekménnyel és mi áll azon kívül. Tanulság ebből az, hogy a nyomozás elején minden kínálkozó adatot fel kell ölelni és annak használhatóságáról lelkiismeretes utánajárással kell meggyőződést szerezni. Ki gondolta volna ennél az esetről, hogy a jelentéktelennek látszó lapátkölcsönkérés vezet a bűncselekmény felderítéséhez?

CSENEVÉSZTESTŰ GYILKOS.

Beküldte: Boda István tiszthelyettes.

(1935.)

1935 március 7-én, 9 órakor a monori őrsvár távbeszélőn a következőket jelentette a budapesti 1. nyomozó alosztályparancsnokságnak: „7-én, közvetlenül éjjel után Temesi Miklós pusztacsévi lakos, fuvarost Budapestről hazajövet, lakása előtt, saját kocsiján szétvert fejjel, holtan találták. Testén 18 kézzúrástól eredőnek látszó seb van, de azonkívül a hasa is fel van metszve. A nyomozás megindításához minden támpont hiányzik”. Az őrsvár nyomozók és helyszínelők kirendelését kérte.

Az alosztályparancsnokság intézkedésére 9 óra 30 perckor a helyszínelő gépkocsin két nyomozó (egyikük én voltam), továbbá két fényképész és daktiloszkópus a helyszínre indult. Útközben havazott. Féltünk, hogy a hó a bűncselekmény nyomait eltakarja, mire kiérünk.

Mivel az áldozatot, aki fuvarosember volt, Budapestről hazafelé való útján ölték meg, a nyomozó alosztályparancsnokság egyidejűleg intézkedett a budapest—ceglédi műút mentén fekvő őrsvárrel szemben, hogy az útvonal mentén fekvő kocsmákat, beszálló vendéglőket járják le s így igyekezzenek támpontot szerezni a nyomozáshoz. Ez az intézkedés abból a tapasztalati tényből indult ki, hogy a fuvarosok szívesen látogatják útközben az útszéli kocsmákat és ott bor mellett igen gyakran kötnek olyan ismeretségeket, melyeknek a továbbiak során kárát vallják.

A monori műúton haladva a 28-as kilométerköztől 80—100 méterre találkoztunk az üllői őrsvárral, mely közölte velünk, hogy a bűncselekmény e helyen történt. A műúton, ezen a helyen 150 méter hosszan csorgási vérnyomokat és kisebb-nagyobb darab agy-

velőrészeket találtunk, mely körülmény a járőr megállapítását igazolta. Ezen a tájon szerencsére nem esett a hó. Különös véletlen folytán ugyanezen a helyen egy teherautó volt az árokba fordulva. Mivel a hullát még eddig nem láttuk, arra gondoltunk, hogy esetleg az autót üttötte el az illetőt, akit csak azután tettek a kocsira s a lovak lakására vitték. Az autót megvizsgáltuk, de alkatrészein vérnyomokat nem találtunk.

A műúton talált vérnyomokból biztonság okáért egy fiolába mintát vettünk s azután sértett lakásához hajtottunk.

Sértett hulláját a kocsin fekve, baloldalára dülve, a kocsi oldalának támaszkodva találtuk. Hasa és nemi szerve is össze volt szurkálva. A törzset számtalan seb éktelenítette. A kocsin nagymennyiségű vér- és agyvelőnyom volt. A kocsin talált nyomokból, valamint a dulakodásra utaló nyomok hiányából azt lehetett következtetni, hogy az ölés a kocsin történt és sértett a tettestel szemben nem védekezett. Valószínűnek látszott, hogy aludt, vagy teljesen ittas volt, midőn a tettes végzett vele. Sértett pénztárcája a benne levő pénzzel eltűnt. Eltűnt a nadrágszíja is.

A részletes helyszínelés meglehetősen nagy nehézségbe ütközött, mert a tágabb helyszín körülbelül 7 kilométer hosszan tartott. Ugyanis a tettes attól a pillanattól kezdve, hogy áldozatát a 28. kilométerköznél leütötte, mindenütt fejtett ki valamilyen nyomokat hagyó tevékenységet, mindaddig, amíg a kocsival a pusztára ért, hol sértett lakott. Egyik helyen sértett üres pénztárcáját dobta el, másik helyen, ott, ahol a műútról letért, a viharlámpát törte össze, s így tovább, de azt kétségtelenül meg lehetett állapítani, hogy tettes a pusztáig hajtotta sértett fogatát. Tekintettel arra, hogy a helyszínelés ez esetben nem eredményezett olyan adatokat, melyek a tettes kilétére határozott támpontokat nyújtottak volna, a fősúlyt arra helyeztük, hogy sértett útját, lakásáról történt elindulása pil-

lanatától kezdve egészen az eset bekövetkezéséig, felderítsük. Csupán annyit lehetett az elkövetés módjából feltételezni, hogy a cselekményt valószínűleg olyan egyén követhette el, aki sértettel együtt utazott a kocsin. Lehetett a sértett ismerőse, de lehetett új ismeretségi is, aki felkérdezkedett a kocsira, bár sértett elalvását vagy ittasságát feltételezve, az sem látszott kizártnak, hogy a cselekményt útonálló követte el, ki sértett beleegyezése nélkül ugrott vagy szállt fel a kocsira.

Sértett útjának részletes felderítésétől vártuk ezeknek a kérdéseknek tisztázását. Az ilyen irányban bevezetett nyomozás során megállapítást nyert, hogy sértett március 5-én, 12 órakor távozott el Pusztacsévről Budapestre, s március 6-án, ugyancsak 12 óra körüli időben indult vissza Budapestre. Ismeretlen összegű pénz volt nála, mert Budapesten mezei termékeket értékesített. Ez alkalommal Pálos Péter vecsési lakos vendéglőjében megjelent s ott egy ismeretlen fiatalemberrel iszogatózott. A vendéglőben körülbelül 4 óra hosszat tartózkodtak és onnan az ismeretlen fiatalemberrel kissé ittas állapotban együtt távoztak el.

A kihallgatott tanúk előadása szerint a sértett társaságában volt fiatalember vele ismerős viszonyban állhatott, mert sértettet „Miklós bátyámnak” szólította. A beszélgetés során úgy nyilatkozott, mintha monori lakos volna, azonban ezt nem lehetett pontosan megállapítani. A borozgatásnál sértett vendége volt s nem lehetett rendes ember, mert a sértett számlájára titokban cigarettát rendelt, amit a sértett észrevett s emiatt kissé össze is szólalkoztak. Távozásukkor azonban már teljesen megbékültek.

Az eddig felsorolt adatok alapján azt a kérdést parkodtunk eldönteni, vajjon az a személy, ki sértettel a kocsmából együtt távozott, tekintetbe jöhet-e mint tettes? Ha igen, idegen vagy sértett régebbi ismerőse volt-e?

E kérdés megvizsgálására a következő támpontok álltak rendelkezésre: sértett Pálos Péter vendéglőjéből együtt indult el az ismeretlennel s olyan magatartást tanúsítottak, mintha mindketten egy helyre akarnának menni, illetve együvé tartoznának. Ha az idegen férfinak a bűncselekményben nem volna része, akkor minden valószínűség szerint már jelentkezett volna, hisz valószínűleg tudomással bír a történetekről. Sértett lakása a műúttól 4 kilométerre, egy pusztán fekszik. A tettes a helyszínelés adatai szerint a fogatot egészen a pusztáig hajtotta. Ezt abból lehetett megállapítani, hogy a műútról a pusztába irányába letérő úton a nyomokból a tettes cselekményének egyes mozzanatait még felfedezhetők voltak. Nevezetesen sértettnek egyes tárgyait az út ezen szakaszán dobálta el, valamint a kocsni lámpáját a műútról letérve törte össze. Abból a tényből, hogy a tettes a lovakat a pusztáig hajtotta, azt a következtetést kellett levonni, hogy sértettel valóban ismerős viszonyban állt, tudta, hogy az hol lakik. Egyáltalán nem volt másodrendű kérdés a nyomozás szempontjából annak eldöntése, hogy valóban ismerős volt-e sértett a tettestel. Arra kellett ugyanis gondolni, hogy a tettes a nagyforgalmú műúton százával vándorló csavargók közül is kikerülhetett, mely esetben a nyomozás sokkal nehezebb, mintha a tettest sértett ismerősei között — tehát szűkebb, meghatározott körben — kell keresni.

Sértett pénzének eltűnése az esetet rablógyilkosságnak tüntette fel, viszont a brutálisan véghezvitt szurkálásokból, de különösen a hasi és nemiszervek megcsönkítéséből arra is lehet gondolni, hogy a tettes kéjgyilkos lehet. A boncolás megállapította, hogy a sérülések jórésze már a halál beállta után okoztatott.

A már felsorolt adatokból arra a végkövetkeztetésre jutottunk, hogy a tettes és néhai ismerték egymást. A járőrök bevonásával megbeszélést tartottunk. Szükség volt ugyanis helyi és személyi ismeretekkel

rendelkező járőrre. Olyan egyének után kellett kutatni a községnek beillő pusztán, akikről előéletüket, erkölcsi és anyagi körülményeiket figyelembe véve fel lehetett tételezni, hogy ilyen cselekmények elkövetésére képesek. E tekintetben nem volt nehéz a helyzet, mert Pusztacsév lakossága nem nagyszámú, a bűnözés pedig ezen a pusztán ritka jelenség. A területileg illetékes nyáregyházai őr járőre igen jó helyi és személyi ismeretével hathatósan elősegítette a nyomozást. Közölte a megbeszélés során, hogy Pusztacséven lakik egy Kökény István nevű fiatalember, kinek apja börtönben halt meg, bátyja pedig jelenleg is emberölésért van elítélve.

Kökény Istvánnak nem volt önálló lakása Pusztacséven, hanem Köblös Sándor nevű sógoránál lakott. Nevezett ellen egyelőre semmiféle adat nem állott rendelkezésünkre, ezért a vele szemben lefolytatandó eljárás során igen óvatosságnak kellett lenni. Éppen ezért egy járőr szállásadójának lakására ment, egyelőre általában érdeklődni, hogy mit tudnak az esetről. Ezt az alkalmat azután felhasználta arra, hogy a lakásban nagyjából körülnézzen és ilymódon meggyőződjék arról is, vajjon Kökény István a lakásban tartózkodik-e?

Köblös Sándor, Kökény sógora, a lakásán megjelent járőrrel közölte, hogy Kökény éjfél után érkezett haza Budapestről, de alig beszélgettek egymással, mert Kökény szokása ellenére nem ment be a lakásba, hanem először kint maradt a konyhában s ott, mint sejtette, mosakodott. Később bement a szobába, de lámpa nélkül, sötétben feküdt le, reggel pedig igen korán kelt és nemsokára eltávozott Pusztacsévről.

Köblös előadásának azon része, hogy Kökény éjfélkor tért haza s nem ment be a szobába, hanem a konyhában mosakodott, továbbá később lámpa nélkül bement ugyan lefeküdni, de reggel igen korán felkelt és eltávozott, Kökényt gyanússá tette. A járőr Köblösnél

házkutatást tartott, amely alkalommal a kamrában a lisztesláda mögött egy nadrágszíjat talált. Köblös előadta, hogy a szíjat nem ismeri, s nem tudja, hogyan került a láda mögé. Ez összevágott azzal a helyszíni megállapítással, hogy az áldozat nadrágszíja hiányzott. A kutatás további során egy kabát és egy nadrág találtatott, melyeken tüzetes vizsgálat után vérvomokat sikerült felfedezni.

A házkutatás eredményeként a járőr most már tüzetesen kikérdezte Köblöst és nejét, kik előadták, hogy Kökény fehérműje eltűnt. Tiszta inget vett magára, de a piszkos inget sehol nem találják. Reggel korán kelt s a konyhában, reggeli-melegítés ürügye alatt, hosszasan tüzelt. Később, mikor a gyilkosság híre a pusztában elterjedt s a csendőrök megjelentek, Kökény drótvásárlás ürügye alatt Monorra távozott. Nővére akkor már megnézte az áldozatot s közölte Kökénnyel, hogy azt mily állatias kegyetlenséggel gyilkolták meg. Kökény ekkor kissé zavartan viselkedett s miután alaposan összeszidta az ismeretlen tettet, eltávozott. Tekintettel arra, hogy a házkutatás eredményeként Kökény tettessége már szinte biztosra volt vehető, megállapítottuk, hogy hol laknak ismerősei, rokonai, akikhez menekülhetett és ezek alapján az elfogására szükséges intézkedéseket megtettük.

Elfogatása végett a budapesti nyomozó alosztályparancsnokságnak telefonon jelentést tettem, pontos személyleírásának közlése mellett a nyomozó alosztály a közbiztonsági rádió útján való széleskörű nyomozása iránt intézkedett, de azonkívül Budapesten és Cinkótán lakó rokonainak lakását polgáriruhás nyomozókkal is megfigyeltette. A hírközpont Kökény nyomozatát a Nyomozati Értesítőben letárgyalta és egyben gondoskodott arról is, hogy a napilapok és a rádió Kökény személyleírását közöljék.

Én nyomozó bajtársammal Monorra mentem, hol Kökény egyik testvére lakik. Sógornőjétől megtudtam,

hogy aznap valóban ott járt. Álmosnak látszott és lefeküdt. Megkérte sógornőjét, hogy fél 12 órakor keltse fel őt s felkelés után anélkül, hogy közölte volna, hogy hová megy, eltávozott.

A felkelés időpontjából, a lakás és a vasútállomás között lévő távolságból, valamint egy vonatnak Budapestre 12 óra 17 perckor történt indulásából azt következtettük, hogy Kökény Budapest felé menekült. Ezért a következő vonattal mi is Budapestre utaztunk.

Kökény budapesti rokonának egyik szomszédja, ki teljesen megbízható ember, a megfigyelést eszközöző nyomozó révén be volt avatva a történetekbe. Tudomással bírt arról, hogy Kökény milyen súlyos bűncselekménnyel van terhelve, de azonkívül személyesen is ismerte Kökényt. Igazán különös véletlennek mondható, hogy a két ember a fővárosban összetalálkozott egy vásárcsarnokban. Ez a találkozás eredményezte azután azt, hogy Kökény 30 órával később, hogy a bűncselekményt elkövette, már csendőrkézen volt.

Kökény István vézna, beteges külsejű fiatalember, aki 14 éves, közepesen fejlett gyermek benyomását kelti, a helyszínre történt kiszállítása után szemrebbenés nélkül nézte a borzalmasan megcsonkított hullát. A beszerzett és elébe tárt bizonyítékok teljesen kilátástalanná tették a tagadást, ezért azzal nem is kísérletezett, hanem a bűncselekmény elkövetését beismerte és annak lefolyását a következőképpen adta elő:

Március 6-án, mikor Budapestről jövet a pestszent-lőrinci villamos végállomást elhagyta s a műúton gyalogosan hazafelé tartott, kétlovas fogatával utólérte néhai Temesi Miklós, ki felvette a kocsijára. Együtt tértek be Vecsésen az említett vendéglőbe, hol 4 órahosszat tartózkodtak és 3 és fél liter bort fogyasztottak el. Temesi azzal dicsekedett, hogy 80 pengő készpénze van. Ő a fizetéskor látott is nála papírpénzt s így Temesi állítását valószínűnek tartotta. A kocsmá-

ból történt távozásuk után, mikor már Ullő községet elhagyták, elhatározta, hogy megszerzi Temesi pénzét. Ez nem mutatkozott nehéznek, mert Temesi az ital hatásától a kocsiderékban elaludt, a lovakat ő hajtotta. A 28-as kilométerköhöz érve, mikor látta, hogy emberek vagy járművek egyik irányból sem közelednek, megállította a lovakat, s a kocsin volt akácfahusánggal több ízben fejbeütötte Temesit. Később elővette zsebkését és Temesi testén sok mély szúrást is ejtett. Miután gyufafény mellett meggyőződött, hogy Temesi meghalt, kiforgatta a zsebeit. Megtalálta a pénztárcát is s annak tartalmát a kocsira akasztott lámpa fényénél megolvasta. Csalódottan állapította meg, hogy Temesinek mindössze 13 pengő 70 fillérje volt, tehát nem mondott igazat, mikor azt állította, hogy 80 pengője van. Ezután a hullát ponyvával letakarta s a lovakat elindította Pusztacsév irányába. Útközben a sértett zsebeinek kikutatásával foglalatoskodott, de más értékes tárgyat nem talált nála. A műútról letérve, a kocsilámpát összetörte, nehogy valaki őt felismerje. Pusztacsévre érve a lovakat szabadjára engedte, míg ő maga saját holmijait összeszedve, az elrabolt pénzzel és nadrágszíjjal lakására indult.

Szállására érve tapasztalta, hogy inge és keze véres lett, ezért a konyhában megmosakodott. A szobába azért nem mert világosan bemenni, nehogy sógora, illetve nővére rajta valamilyen áruló nyomot fedezzenek fel. A kora reggeli órákban felkelt s miközben reggelit melegített, elégette a vérfoltos ingét. Mikor később egy csendőrrjárórt pillantott meg Pusztacséven, annyira ideges lett, hogy kénytelen volt elszökni a pusztáról.

Tagadta, hogy elfogatása előtt tudomása lett volna arról, hogy személye már ismeretes és körözve van. Ezzel szemben megállapítást nyert, hogy egy napilap volt a zsebében, melyből a reá vonatkozó cikk ki volt vágva. A ruházatát is azért változtatta meg, mert tudo-

mással bírt már arról, hogy körözve van. Már az első napon megállapítást nyert, hogy kik azok a személyek, akikhez a tettes menekülhetett, illetve akiknél ideig-óráig elrejtőzhet. Három ilyen címet jelentettünk be. A legvalószínűbb volt, hogy Derék Simon budapesti lakost fogja felkeresni. Ebből kifolyólag telefonon kértem az alosztályparancsnokságot, hogy ott a nyomozók elfogását a késő esteli órákban kíséreljék meg. Egy másik esetben ugyancsak ily módon fogtunk el hét egyént, kik súlyos bűncselekménnyel voltak terhelve s ugyancsak vidékről menekültek Budapestre. Ennél az esetről is majdnem sikerült az elfogás, a nyomozók csupán negyedórával később érkeztek a lakásba, mint Kókény onnan eltávozott.

Ez az eset egyéb meglepetésekkel is szolgált, nevezetesen: a cselekmény a legdurvább eszközökkel és feltűnő kegyetlenséggel lett elkövetve. A tettes sokkal több és súlyosabb sérülést ejtett az áldozaton, mint amennyi a megöléséhez szükséges volt. Hasát is felmetszette és nemi részét is megcsonkította. Ezekből a tényekből a nyomozás logikusan vonhatta le azt a következtetést, hogy a tettes erős fizikumú, fejlett férfi lehet. Ezzel szemben jelen esetben kiderült, hogy a tettes, cselekményét teljesen meghazudtoló, vézna, feltűnően gyerekes arcú, silány egyén volt, akiről kinézése és megjelenése után ítélve egyetlen csendőrszem tételezte volna fel, hogy tette se lehet egy kegyetlenül végrehajtott rablógyilkosságnak.

*

Érdekes ennél az esetről, hogy a tágabb helyszín is több kilométer hosszúságú útvonalra terjedt ki, melyet teljes egészében helyszíni szemle alá kellett vonni. Az útvonal különböző pontjain talált nyomok és tárgyak fontos következtetések alapjául szolgáltak.

Fuvarosok, vásárosok nemigen haladnak el az útszéli kocsmák, csárdák mellett anélkül, hogy azokba

egy-egy pohár borra be ne térnének. Ez a közismert tapasztalati tény, illetve az erre épített intézkedések (útmenti őrsők munkába állítása, a sértett útjainak, nyomainak felkutatására) szolgáltatták a nyomozás kiindulópontját. Többé-kevésbé ezen dőlt el a nyomozás sorsa. Így sikerült megállapítani, hogy sértettnek útítársa volt, még pedig valószínűen olyan, kit régebben ismert. A következő adatot a helyi és személyi ismeret szolgáltatta, mely rámutatott a gyanúba vehető személyre. Ennél az esetről a tettes menekülése, megszökése is előbb-utóbb ráterelte volna a nyomozás figyelmét. Nagyobb bűncselekmény elkövetésénél mindig kutatni kell, hogy a cselekmény elkövetésével egyidejűleg ki tűnt el. A szökés a bűntudat gyakori és jellemző megnyilvánulása.

Az elmenekült tettes üldözésénél tevőlegesen (aktíve) kell eljárni. Hiba, ha beérjük a Nyomozati Értesítőben, sajtóban való letárgyalással, a rádió útján való közzététellel. Ezek szükséges, célszerű, de általános üldözési intézkedések, melyeket a nyomozást végző alakulatoknak mindenkor ki kell egészíteni azokkal az intézkedésekkel, amelyek a nyomozás által megállapított adatokon alapulnak. Ez történt itt akkor, midőn mindazon helyek, ahová a tettes valószínűen menekülhetett, megfigyelés alatt tartattak.

Az elkövetésnél tanúsított kegyetlenségből nehéz megbízható következtetéseket vonni. A bűnügytörténet bizonyítja, hogy számos tettes ölt már vadállatias kegyetlenséggel, aki azelőtt a légynek sem ártott. A tettes az elkövetésnél sokszor olyan egyéniséget, lelkiületet mutat, ami rendes megszokott „én”-jétől teljesen elüt. A céltalan vad szurkálásból, megcsonkításból — a rendellenes idegállapoton kívül — elméletileg esetleg bosszúra, haragra is lehetett volna következtetni, holott a valóságban egyik sem lett volna helytálló. A tanulság ebből az, hogy az ilyen következtetések csupán lehetőségek és óvatosan kezelendők

A BABONA.

Beküldte: *Ligeti Alajos* ny. alhadnagy.
(1939.)

Temes vármegye északi felében fekszik József-falva község. A magyar uralom alatt a nagytopolyi őrskörlethez tartozott. Csendes, békés természetű szerb lakosok között élt egy Kolompár János nevű fiatal cigány és vele vadházasságban volt Orsós Márta cigánynő. Ez a cigánypár a község nyugati oldalát szegélyező dombokba vájt kunyhóban lakott. A községben gyepmesteri teendőkkel foglalkoztak, megélhetésük biztosítva volt. A hatóságnak és a csendőrségnek soha nem adtak dolgot. De jött a háború, Kolompár cigány sor alá került és 1915. év elején tényleges katonai szolgálatra bevonult. A magára maradt cigánynő a gyepmesteri teendőket egy darabig szorgalmasan és kifogástalanul tovább folytatta, de azután csakhamar elhanyagolta, apróbb lopásokra vetemedett és később közismert, veszedelmes tyúktolvaj lett belőle.

Idegen, főképen katonaszökevény cigányokkal kezdett barátkozni, akiknek a lakásán menedéket nyújtott. Kolompár cigány ezt megtudva megszökött s féltékenységből az asszonyt megfenyegette, hogy elteszi láb alól. Később notórius katonaszökevény lett. Több cigánytársával maga is vadházastársánál keresett és talált menedéket. Viselt dolgaikkal az őrsöt állandóan foglalkoztatták. Érthető volt tehát, hogy örültünk, amidőn 1916. év tavaszán azt a hírt kaptuk, hogy Orsós Márta Józseffalváról eltűnt. A lakosság is örült, hogy egy igen alkalmatlan egyéniségtől megszabadult. Eltűnésében különösebb okot senki nem gyanított. Biztosra vettük, hogy valamely ismerős cigánnyal összebarátkozott és vele vadházasságra lépve távozott el. Az is kellemesen hatott ránk, hogy ettől az időtől

kezdve Kolompár cigányról sem hallottunk semmit. Az elfogását és bekísérését elrendelő szokásos távirati felhívások is elmaradtak. Abban a hiszemben voltunk, hogy megemberelte magát s valamely harctéren viaskodik, vagy netán hősi halált halt.

1917. év tavaszán azonban az őrs tudomást szerzett arról, hogy Kolompár cigány újból megszökött és az őrskörletünkhöz tartozó Sustra községben bujkál. Azonnal járórt küldtem ki, aki a szökevényt elfogta és az őrsre bekísérte. A hivatalos, formaszerű kikérdezése után, feszelen hangon beszélgetésbe elegyedtem vele, miközben családi körülményeit érintve, megkérdeztem tőle, hol van a felesége, a Márta? E nem várt kérdésre Kolompár pislogni kezdett s cigányszokás szerint, ha hazudni akar, nagyot nyelt, utána azt felelte: „Meghalt”. Ez szöveget ütött a fejembe. Ismerve a viruló egészségnak örvendő, pirospozsgás arcú cigánynőt, hihetetlennek tartottam, hogy Kolompár igazat mondott volna. Úgy tettem, mintha nem érdekelne az adott felelet, tovább kérdeztem. Beteg volt, mikor halt meg, hol és ki temette el? Kolompár erre bizonytalan, hebegő hangon elmondta, hogy Temeskenéz községben lakó anyjánál, Orsós Flóránál halt el, ahol huzamosabb időn át betegeskedett. 1915 december havában temették el az ottani oláh temetőbe. Hogy pénzbe ne kerüljön, papot nem vettek igénybe, éjjel titokban, koporsó nélkül kivitték és a temető egy félreeső helyén gödröt ásva, csak úgy elföldelték. A temetésen anyja, ő és Orsós Sándor katonaszökevény, a vadházastársa testvérbátyja vett részt.

Elgondolkoztam az elmondottak felett. A cigánynő eltűnési idejére visszaemlékezve lehetetlennek tartottam, hogy Kolompár bemondása a valóságot fedné. Márta 1916 tavaszán tűnt el, tehát az általa bemondott időben nem lehetett halott. Hogy mégis tisztán lássak, kérdést intéztem a temeskenézi őrsparancsnokhoz, ahonnan azt az értesítést kaptam, hogy ott Márta

elhalálózásáról mitsem tudnak. Valótlan azon állítás, hogy ott betegeskedett, vagy ott temették volna el. A háború folyamán anyjánál nem járt, hollétéről tudomása nincs.

A kapott értesítést közöltem Kolompárral, aki megmaradt amellett, amit mondott. Arra kért, hogy menjünk el vele és ő megmutatja azt a helyet, ahol Mártát elföldelték. Helyt adva Kolompár kérésének, magam mellé vettem Tatár József csendőrt, Kolompárt megbilincselve kocsira ültettem és elindultunk, hogy Márta sírját megkeressük.

Útközben a cigányt szemmel tartva észleltem, hogy állandóan fészkelődik, ami arra vall, hogy nem érzi magát jól, lelkifurdalás kezd rajta erőt venni. Mintegy 10 km utat tettünk meg, amidőn Kolompár megszólalt és arra kért, hogy ne menjünk Temeskenézre, mert, mint monda, Márta nem ott, hanem a királyfalvi kincstári erdőben van eltemetve. Menjünk Királyfalvára! — adtam ki a parancsot a kocsisnak.

Királyfalván egy erdőörháznál kifogtunk, az erdőört bizalmiférfiként magunkhoz vettem és követtük a cigányt az erdőbe. A cigány állandóan botlott, többször előrebukott, majd arra kért, hogy a bilincset vegyem le kezeiről, mert nem tud menni. Biztattam, hogy csak menjen, majd a sírnál le fogom venni. Egy tisztásra érve, Kolompár egy terebélyes koronájú, vastag tölgyfa alá vezetett el bennünket és annak aljára mutatva, jelölte meg azt a helyet, ahol állítása szerint Mártát elhantolták. Körülszemléltük a fa alját, de a kopár talajon semmi elváltozás nem mutatkozott. Világosnak látszott, hogy ott a talaj felásva soha nem volt, a keresett hulla nem lehet ott. Mivel azonban a cigány ragaszkodott állításához, az erdőörháztól ásót kerítettem, azt Kolompárnak adva, elrendeltem, hogy a megjelölt helyet ássa föl.

Hogy az ásást lehetővé tegyem, a bilincset kezéről kénytelen voltam levenni. A cigány ravasz szán-

dékát felismerve, előbb azonban a két fűzőláncot lakattal összefűztem és az így meghosszabbított fűzőláncsal Kolompárt, lábánál fogva, egy vékonyabb fához laktoltam, mert akkor már erős gyanúm volt, hogy Kolompár a kézzelfogható valótlanságaival, súlyos bűnének tudatában, alkalmat keres, hogy megszökjék. Hogy célját elérhesse, feltételezhető volt az is, hogy a kezébe adott ásóval ellenünk támadást intéz. Ez az eljárás nagyon kedvezőtlenül hathatott Kolompárra, mert szemlátomást lesujtva fogott hozzá az ásáshoz. Már az első ásónyom eleven földet érintett, jeléül annak, hogy állítása valóban koholmány. Bizonyítva láttuk, hogy nevezett cigánynő bűnténynek esett áldozatul, hullája máshol keresendő. Ezt a gyanút Kolompár előtt most már nyíltan, hivatalos formában, erélyes hangon juttattam kifejezésre, felszólítván őt, hogy ne kerteljen, menekülni úgy sem tud s ha magán mégis segíteni óhajt, mondja meg az igazat, hol ölte meg és hol temette el Mártát. Kolompár erre összeroppant, alig hallható hangon azt felelte: „Nem én, hanem Orsós Sándor vágta el a nyakát!” E kijelentésre az ásót letétettem vele, újból megbilincseltem és tovább fagattam. Elmondta, hogy a cigánynő hullája a mélynádasdi dögtemetőben fekszik. Orsós Sándor, Lakatos Lajos és Balog Ferencsi nevű cigány társa segítségével, a magával hordott élesre fent katonai szuronnyal ott vágta el a nyakát. Az esetről ő is jelen volt, de a cselekmény elkövetésében részt nem vett. A hullát azonos mód, a földszínen, egy bokorban hagyták. Ott van-e még, nem tudja, mert azóta ott nem járt. Az okot sem tudja, mert vele azt nem közölték.

Ismét kocsira ültünk és Mélynádasra hajtottunk. Mélynádas kisközség lévén, más hivatalos személy hiányában, az ott talált egyetlen tanítót vettem magunk mellé és annak kíséretében, Kolompárt követve, kimentünk a községtől mintegy 200 méter távolságban fekvő dögtemetőhöz. Ez a temető használaton kívül

helyezett dögtér volt. Teljesen elhagyott, vad benyomást keltett. Mellette körülárkolt, gondozott új dögtemető volt használatban. A régi dögtemetőben nem igen fordult meg senki.

Kolompár a régi dögtemető egyik sarkában volt néhány alacsony, cserjés bokorhoz vezetett és a bokor belsejére mutatva, megjelölte azt a helyet, ahol Mártát, állítása szerint, meggyilkolva hagyták. Ezt a helyet magasnövésű sűrű gaz borította. Semmi olyant nem találtunk, ami arra engedett volna következtetni, hogy a keresett hulla valaha ott feküdt volna. Már távozni akartunk, amikor a gaz tövét Tatár csendőr szuronyával megpiszkálta. A gaz közül egy hosszabb csontdarab vetődött fel. Ezt látva Kolompár, elkiáltotta magát: „Márta!” Ez az ösztönszerűen elhangzott szó eloszlatta minden kételyünket. Valószínűsítve láttuk, hogy Kolompár állítása megfelel a valóságnak, a felvetődött csontdarab mégis Márta hullájának maradványa lehet.

A helyet tehát alaposan átkutattuk s ott néhány csigolya- és négy darab hosszú, végtagoknak látszó csontdarabot találtunk. Azután átkutattuk magát a temetőt is. A temető árkában szanaszét egy emberi koponyát, egy alsóállarcscsontot és kisebb bordacsontokat szedtünk össze. Ebből azt a meggyőződést merítettük, hogy a hulla tényleg a földszínen maradhatott, ahol a kutyák szétszedték s így kerülhettek egyes csontdarabok a temető árkába. A talált csontokat egy pokrócba göngyölve, magunkhoz vettük és azzal bevonultunk az őrsre.

Abban az időben Nagytopolj községben állomásozott egy Volhyniából pihenésre és felszerelésének kiegészítésére rendelt egészségügyi intézet. Az intézetnél több magasrangú orvos teljesített szolgálatot. Szükségét láttam, hogy a csontokat bemutassam, hogy ezáltal is tiszta képet nyerjek. Pár nap múlva az orvosi kar főnöke a csontokat visszaadva, közölte velem,

hogy a bemutatott csontok egy 28—30 éves, durva testalkatú nőnek a csontjai. Nem volt tehát többé vitás, kinek a csontjait fedeztük fel.

Az, hogy a hulla tényleg szabadon hagyatott, gondolkodóba ejtett mindnyájunkat. A gyilkos rendszerint igyekszik áldozata hulláját jól elrejtteni, hogy a bűncselekmény vagy egyáltalán ne, vagy legalább is minél később váljék köztudomásúvá. A gyilkosság hátterében különleges, soha nem tapasztalt okot sejtettünk. Különben Kolompárnak nem állana érdekében ezt a körülményt tagadni.

Kolompárt erre nézve újból kikérdeztem, aki megmaradt amellett, hogy az indító okot nem tudja. Ismételten kijelentette, hogy az esetnek csak szemtanúja volt, a cigányokkal ott véletlenül találkozott. A megnevezett cigányokról sem akart tudni semmit. Odayilatkozott, hogy azok bizonyára Románia területén vannak. Ebből világosan láttuk, hogy e téren Kolompár támogatására többé nem számíthatunk, neki az az érdeke, hogy ne kerüljenek elő.

Elhatároztam tehát, hogy a cigányokat bármi áron kézrekerítem. A cigányokra megelőzőleg gyűjtött részletes adatokkal rendelkezünk. Nagyobb részét személyesen is ismertük. Tudtuk, kikkel barátkoznak, kikkel állanak összeköttetésben, rendszerint hol és kiknél szoktak megfordulni. Megvolt tehát a remény, hogy kézrekerülnek. Három irányba járört vezényeltem ki. A Kisjenőn és Kékesen nyomozó járör eredmény nélkül vonult be, jelentve, hogy a cigányokat ott nem találta, de megállapította, hogy Torontál megyében fekvő Gád községben lakó Balog cigánycsaládnál tartózkodnak. A Horváth István őrmester vezetése alatt nyomozó járört erről értesítettem. A járör a cigányok nyomára akadt, Gád községben elfogta és az őrsre kísérte őket.

A cigányok az elébük tárt cselekmény elkövetését tagadták. Azzal érveltek, hogy Kolompár cigányt

nem is ismerik, azt soha nem látták. Márta cigánynőt ismertek ugyan, de azt hallották, hogy az Temeskenézen már rég meghalt. Tagadásukkal szemben a cigányokat Kolompárral szembesítettem, aki minden egyesre rámutatva, névleg megnevezte és szemükbe mondta az általuk elkövetett gyilkosság mikénti elkövetését.

Ezután a szembesített cigányokat egyenként ki-kérdezés alá vontam. Előbb tagadták, majd az elébük tárt csontok láttára töredelmes beismerő vallomást tettek. Egyértelműen előadták, hogy a tett elkövetése előtti napokban, mint katonaszökevények, Kolompárral együtt Rezes Julcsa susrai idős cigánynőnél tartózkodva, panaszkodtak, hogy nem tudják mi az oka, hogy a csendőröknek mindig sikerül őket elfogni. Akárhol bujkálnak, a csendőrök megtalálják őket. Nevezett cigánynő erre mindegyikük jobbtenyerét megvizsgálta és kijelentette, hogy mind a négyen meg vannak rontva. Addig, amíg ez a rontás rajtuk van, a csendőrök mindig rájuk találnak és elfogják őket. De ha a rontást magukról lerázzák, akkor őket többé elfogni nem lehet. Ezt pedig csak úgy érhetik el, ha megrontójukat megölik, máját kivesszik, megsütik és kenyér nélkül megeszik. Hulláját a földszínen kell hagyniok, hogy a kutyák, vagy a varjak megegyék. A ruháját hozzá kell hozni, mert azt a szellemeknek kell bemutatnia. Hogy ki lehet a megrontójuk, azt maguknak kell kitalálniok. Kolompár Mártára gyanakodott, aki, állítása szerint, hűtlen lett hozzá, idegen cigányokkal barátkozott, bátyjával, Orsós Sándorral pedig hargos viszonyban volt.

Kolompár érvei után valamennyien Mártát szemelték ki. Egy éjjel a mélynádasi dögtemetőbe csalták, lefoglák s ott a jelzett módon megölték, lemeztelenítették, a máját kivették. A közeli erdőben tüzet raktak, a máját megpirították, négyfelé osztották és közösen megették. A végrehajtásban Kolompár cselek-

vőleg tényleg nem vett részt, de a reá eső májrészt ő is megette. A hulláról lehúzott ruházatot is ő vitte és adta át Rezes cigánynőnek. Ezt Kolompár később maga is beismerte. Azzal védekezett, hogy a cigányok bosszújától félt és azért tartott velük. Rezes Julcsa szintén elfogott, aki tagadta, hogy neki bármi része volna a tett elkövetésével kapcsolatban. Előadta, hogy a gyanúsított cigányokat nem ismeri, azokat soha nem is látta. A házkutatás útján előkerült ruhaneműre azt mondta, hogy azt valaki úgy csempészte be az ő ládá-jába, hogy neki kellemetlenséget okozzon. Tagadása mellett szembesítés után is megmaradt.

A nyomozás ezzel befejezést is nyert, a négy cigányt a csontokkal együtt a temesvári hadosztály-bírósnak, míg a cigánynőt külön tényvázlattal a temesvári kir. ügyészségnek adtuk át.

*

Gyilkosságok nyomozásánál igen fontos, sokszor döntő jelentőségű adat birtokába jutunk, ha sikerül a gyilkosság indítóokát megállapítunk. Ez különösen akkor áll, ha a gyilkost valami nem hétköznapi, hanem szokatlan, rendkívüli indítóok hajtotta a gyilkosság elkövetésére. A gyakorlati nyomozás szempontjából fontos, hogy bűnügytani ismereteinket a valóságban előfordult minél több indítóok megismerésével bővítsük, mert ez lehetővé teszi a legkülönbözőbb feltevések felállítását. Ennél a nyomozásnál egy egész különleges gyilkossági indítóokot: a babonát, ismertük meg. Igen fontos, hogy a csendőr annak a vidéknek a babonáit alaposan ismerje, ahol szolgálatot teljesít. Ez elengedhetetlen tartozéka a személyi ismereteknek. Sok rejtélyesnek látszó bűncselekmény háttérében a babona húzódik meg.

A lefolytatott nyomozás során a nyomozó csendőrök szakértelmet, példás tervszerűséget és buzgalmat tanúsítottak.

Mint további tanulságra rámutathatunk a bűnözőknek arra a régi fogására, hogy mindenféle hamis bemondásokkal ide-oda kísérgettetik magukat a járőrökkel, csupán azért, hogy a szökésre kedvező alkalmat találjanak. Ilyen esetekben a legmesszebbmenő óvatossági rendszabályok indokoltak. Nagyon helyesen járt tehát el itt is a járőr, amidőn a fogoly lábát fűzőlánccal egy fához erősítette, mielőtt kezeiről a bilincset levette volna, hogy a fogoly a szükséges árási munkát elvégezhesse.

TARTALOM.

	Oldal
A tettes kíváncsi a csendőri munkára	1
Orvosi vélemény ellenére	10
Egyetlen feltevés nem elég	16
Csak sok feltevésből lesz eredmény	24
A valóságot nem lehet elkendőzni	38
Sokszor igen messze van a valóság a valószínűtől	56
Ne szaladjunk neki a gyanúsítottak	76
A tanuk a helyszínen emlékeznek legjobban	88
Kérdések özöne	101
A szakértői vélemény hibája	108
A távolabbi helyszín	120
Negyvenévi békés házasság után	124
Évek után	130
Egy megbízhatatlan halottkém	134
A bosszú szerepe	137
Egy egyszerű nyomozás bonyodalmai	145
Ismeretlen áldozat	156
Nem szabad a közvéleményt vakon követni	163
A rossz kiindulás	169
Jó, ha tudunk idegen nyelven	173
Csenevésztestű gyilkos	180
A babona	190